ANT

Devrim stratejisi üzerine açık oturum

Haftalık Dergi • 23 Ocak 1968 • Sayı: 56 • 125 Kuruş

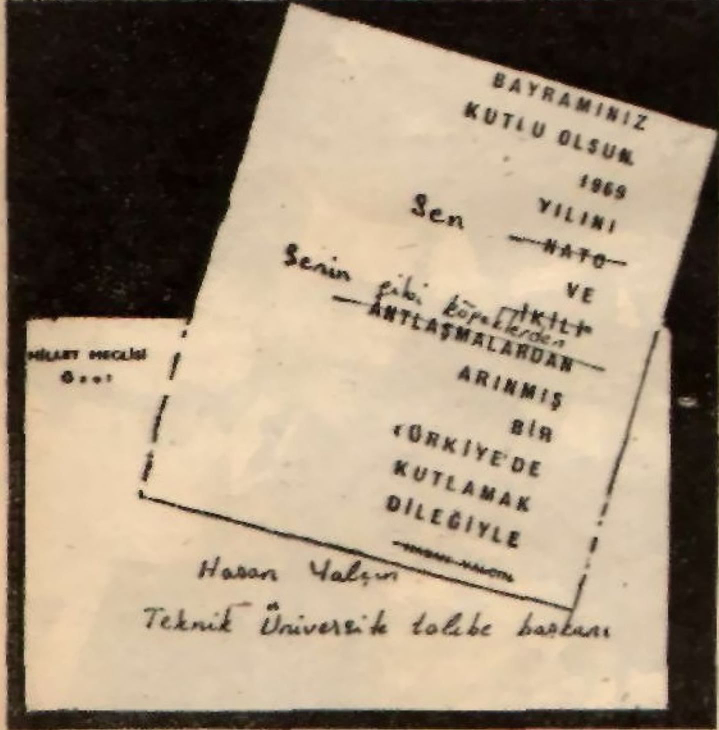
YİYİN EFENDİLER YİYİN

HAFTANIN NOTLARI

15 ocak

TİP kongresi

● TİP İzmir İl Kongresi, Eşrefpaşa Evlenme Dairesi'nde yapılmıştır. İzmir Milletvekili Cemal Hakkı Selek'in başkanlığından yapılan kongrede, söz alan delegeler, yurt ve dünya sorunları üzerinde görüşlerini açıkladıktan sonra İnönü'nün son konuşmasına cevap vererek «İnönü TİP'i hedef alan konuşmalar yapmakla kendi kendini ele vermekte ve ortanın solu hareketinin değerini yitirdiğini ortaya koymaktadır. Atatürk'ün ölümünden sonra Türkiye'yi bağımlı bir hale sokan İnönü, halka önder olacak bir lider değildir. Son beyanatı bunu açıkça belli etmiş, iktidar partisiyle işbirliği yaparak TİP'in faaliyetini baltalamaya kararlı olduğunu ortaya koymuştur. Bir lider, hem ortanın solunda, hem de emperyalistlerin menfaatlerini devam ettiren NATO'da yer alamaz» demişlerdir. Genel Sekreter Nihat Sargın'ın da konuştuğu kongreye Genel Başkan Mehmet Ali Aybar da, metnini yedinci sayfamızda okuyacağınız bir mesaj göndererek İnönü'ye cevap vermiştir.

Hangisi köpeklik?

İstanbul Teknik Üniversitesi Talebe Birliği Başkanı Hasan Yalçın, yılbaşında parlamento üyelerine «1969 yılını NATO ve ikili antlaşmalardan arınmış bir Türkiye'de kutlamak dileğiyle...» yazılı birer tebrik kartı göndermiş bulunuyordu. Parlamento üyelerinden biri, bu tebriğe, aynı kartın üzerinde elyazısıyla değişiklik yapıp «1969 yılını sen ve senin gibi köpeklerden arınmış bir Türkiye'de kutlamak dileğiyle» haline getirerek «Millet Meclisi - Özel» antetli bir zarfla Hasan Yalçın'a göndermiştir. Yukarıda fotokopilerini sunduğumuz kartı inceleyenler, köpekliğin kime daha çok yakışacağını her halde takdir edeceklerdir.

16 ocak

Gençlere baskı

● İki ay önce Yüksek Öğretmen Okulu'nda kurulan Fikir Kulübü'nün yöneticilerine devamlı baskı yapılmakta ve kurucu üyeler okulun disiplin kurulu tarafından sık sık sorguya çekilmektedir. Okul yöneticileri, Fikir Kulübü tarafından kuruluş sırasında yayınlanan bildirinin siyasî mahiyette olduğunu iddia etmektedirler.

Yeni Fikir Kulübü

● Fikir Kulüpleri Federasyonu, her gün yeni kuruluşlarla güçlenmektedir. Son olarak İstanbul Özel Gazetecilik Yüksek Okulu'nun sosyalist öğrencileri F.K.F.'ye bağlı olarak yeni bir Fikir Kulübü kurmuşlardır. Ö.G.Y.O. Öğrencileri Fikir Kulübünün yayınladığı ilk bildiride «halktan yana bilinçli gazeteci adayları» na hitaben şöyle denilmektedir: «Pek yakın bir geleceğin basın mensubu ve gerçek bir aydın olarak Bâbıâli patronlarının ve egemen sınıfın kiralık kalemi değil, toplumcu kişiler olarak Türk halkının yanında ve onun çıkarları uğruna çalışmalı, kurulacak özgür Türkiye'nin inşasında sana düşen ödevi lâyıkıyla yerine getirmelisin...»

N. Hikmet olayı

● Nâzım Hikmet'in Krefeld'de oynanan «Ferhat ile Şirin» adlı oyununa Türkçe yayınında yer veren Alman Televizyonu'na karşı bir bildiri yayınlayarak «Komünizm propagandası yapıldığını» iddia eden Köln Türk İşçileri Derneği Başkanı Sümer Akat ve Genel Sekreter Metin Kandemir, televizyon yöneticileri tarafından mahkemeye verilmektedir. Televizyon yetkilileri bu amaçla Sümer Akat'ın çalıştığı Köln Konsolosluğu'na ve Metin Kandemir'in çalıştığı Deutz Firması'na mektupla başvurarak adreslerini istemiştir.

Goril'e cevap

● Bolivya Cumhurbaşkanı Barrientos'un, 30 yıla mahkûm Fransız düşünürü Regis Debray ile Küba'da mahkûm bulunan karşı - devrimci Binbaşı Hubert Matos'un değiştirilmesi yolunda yaptığı teklife Küba Cumhurbaşkanı Castro şu karşılığı vermiştir: «Barrientos Gorili'nin meydan okuyuşuna cevap veriyoruz: Karşı ihtilâlcilerin ve karşı ihtilâlci şeflerin serbest bırakılmasını istiyorsa, Che'nin na'şını bize teslim eder. Biz, Regis Debray'nın böyle bir mübadele teklifini hiç bir zaman kabul etmeyeceğinden eminiz.»

TÖS direnecek

● Bine yakın TÖS şube yöneticisi öğretmen, «öğretmen kıyımı» nı protesto etmek üzere Ankara'da toplandılar. Genel Başkan Fakir Baykurt, Bakanın tutumunu şiddetle eleştirerek «Onlar bizi sürdükçe, kıydıkça biz daha güçleneceğiz» demiş ve direnme hareketinin sürdürüleceğini açıklamıştır.

17 ocak

Montaj sanayii

● Montaj sanayiinin Türkiye' nin çıkarlarına aykırı olduğu, karma komisyondaki bütçe görüşmeleri sırasında muhalefete mensup Milletvekilleri tarafından açıklandı. CHP nin sol kanadından Şükrü Koç, Sanayi Bakanlığı bütçesini tenkit etmek üzere yaptığı konuşmada «Türkiye'de özel sektör içinde bir ayırım yapılmalıdır. Özel sektör içinde montajcısı da vardır, Millî Türk sanayicisi de... Özel Millî Türk sanayicisi desteklenmelidir. Özel millî sanayie verilen kredi düşüktür. Bankaların dağıttığı 22 milyar krediden sadece bir milyarını özel millî sanayi alabilmektedir. Özel millî sanayi, montajcılara ve dolaylı ithalâta karşı korunmalıdır. İktidar montajcıları mı, yoksa özel millî sanayii mi destekleyecektir, bu konuda vuzuhe varmalıdır. Montaj vurgunu çok yüksek fahiş kârlara dayanmakta ve önüne geçilememektedir. Normal bir özel teşebbüsçü bile bu durumdan utanır.» demiştir.

Bir anket

● Batı Almanya'da Türk gazete okuyucuları arasında düzenlenen bir soruşturmada TİP İstanbul Milletvekili Çetin Altan birinci seçilmiştir. «En çok hangi yazarı sever ve okursunuz?» sorusuna cevap veren Türklerden yüzde 93'ü Çetin Altan'ı, yüzde 91'i İlhan Selçuk'u okuyup sevdiklerini belirtmişlerdir. Sağcı yazarlardan Orhan Seyfi Orhon yüzde 9, Ahmet Kabaklı ise yüzde 7 oranında oy almışlardır.

18 ocak

Çeteci güzel

● Eski Guatemala güzellerinden Rogelia Cruz Martinez, başkentin 85 kilometre kadar uzağındaki bir köprünün altında ölü olarak bulundu. Martinez, eski Cumhurbaşkanı Enrique Peralta'nın yönetimi sırasında komünist çetecilerle işbirliği yapmak suçundan üç yıl cezaevinde kalmıştı. Son zamanlarda devamlı olarak sağcı tethişçilerin tehditlerine mâruz kalan çeteci güzelin dövülerek öldürüldüğü anlaşılmıştır.

AKEL'in görüşü

● 25 Şubat'ta yapılacak Cumhurbaşkanı seçiminde Başpiskopos Makarios'u destekleyeceğini ilân eden Kıbrıs Komünist Partisi AKEL, Kıbrıs Sorunu için tek çözüm yolunun «Gerçek anlamda bağımsız ve askerden tecrit edilmiş Kıbrıs devleti kurulması olduğunu» bildirmiş, ayrıca hükümran ve bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti'nde «Türk'lerin azınlık haklarının da teminat altına alınmasının şart olduğunu» açıklamıştır. Makarios'a oy vereceğini açıklayan Kıbrıs Komünist Partisi'nin kayıtlı üyesi 10 bin civarında olup parti 40 bin işçiyi de kontrolü altında bulundurmaktadır. Öte yandan, Kıbrıs Sorununa adamakıllı burnunu sokan Amerika Cumhurbaşkanı L. Johnson, adanın NATO çerçevesi içinde kalması için taraflar arasında «dörtlü bir toplantı» yapılmasını sağlamak üzere yakın arkadaşı Virginia Senatörü Berd'i Atina'ya yollamıştır.

19 ocak

Bir dev çöküyor

Kapitalist dünyanın içine sürüklendiği bunalım en yıkıcı etkilerini bir zamanlar «Batmayan Güneş İmparatorluğu» olarak tanınan İngiltere'de göstermiş. Sterlin'in devalüe edilmesinden sonra İngiliz Hükümeti yeni bazı tedbirlere başvurarak ülkesini kendi adalarında kabuğuna çekilmiş sıradan bir devlet haline getirmiştir. Wilson'un açıkladığına göre, İngiltere 1971'e kadar Uzak Doğu'daki ve Basra Körfezi'ndeki kuvvetlerini geri çekecektir. Ayrıca, Maliye Bakanı Jenkins, İngiliz Ulusu'nu daha kötü şartlara hazırlanmaya davet etmiş ve daha başka tasarruf tedbirleri alınacağını bildirmiştir. Bu tedbirler arasında bir çok sosyal hizmetlerin paralı hale getirilmesi de vardır. Vergiler de artırılacak, bir çok maddelere zam yapılacak, İngiltere'de hayat daha pahalı hale getirilecektir. Alelâde bir Avrupa devleti haline gelen İngiltere'nin şimdi tek umudu Ortak Pazar'a kabul edilmektedir.

Kitap toplatıldı

Gün yayınları tarafından yayınlanan «Babeuf'ten Dimitrof'a kadar sosyalist savunmalar» isimli kitap İstanbul Dördüncü Sulh Ceza Yargıçlığı'nın kararıyla polis tarafından toplatılmıştır. Marcel Willard'ın yazdığı bu kitap, Türkiye'de toplatılan diğer kitaplar gibi, diğer ülkelerde serbestçe satılmaktadır.

20 ocak

Hangisi

İlhan Selçuk'un Cumhuriyet Gazetesinde yazdığı bir fıkrada Cumhurbaşkanı'na hakaret ettiği iddiasıyla Savcılıkça açılan dâvanın duruşmasına Toplu Basın Mahkemesi'nde devam edildi. Savcılık, Cumhurbaşkanı'na «Molla bozuntusu» deyimiyle hakaret edildiğini ileri sürerken, dâvaya müdahil olarak katılan Demirel'in avukatı da «Molla bozuntusu» deyimi ile Başbakan'ın kastedildiğini ileri sürmüştür. Bunun üzerine Selçuk, «Yazıda kastedilen mollanın bir tek olmadığı ve herkesin isterse kendi üstüne alınacağı açılan dâvaların mahiyetinden görülmektedir. Önce müdahil vekili ile savcılık molla deyimiyle kimin kastedildğine dair aralarında beliren ihtilâfı halletmelidirler» demiştir.

Edebiyat'ta çatışma

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Talebe Derneği Kongresi, dernek yöneticilerinin sabotajı yüzünden yapılamamıştır. Dernek başkanının kongrenin 18 Ocak'ta yapılacağını ilân etmesine rağmen, geçen yıl kapalı seçimle derneği ele geçiren diğer yöneticiler başkanı düşürmek suretiyle kongreyi önlemişlerdir. Bunun üzerine açık seçim yapılması için mücadele eden devrimci öğrenciler, fakülte öğrencilerinin beşte birinin imzasını toplayarak kongrenin yapılmasını sağlayacaklarını bir bildiri ile açıklamışlardır.

21 ocak

6. Filo'ya üs

Prag Radyosu'nun açıkladığına göre, Amerika, Fransa'nın ayrılmasıyla doğacak boşluğu kapatmak için faşist İspanya'yı NATO'ya dahil etmek üzere teşebbüse geçmiştir. İspanya NATO'ya alındıktan sonra 1704 ten beri İngiltere'nin elinde bulunan Cebelitarık stratejik üssünün de İspanya'ya devri sağlanacak ve Amerika'nın 6. Filosu devamlı olarak burada üslendirilecektir. Amerika tarafından «hürriyetleri koruma» gerekçesiyle ayakta tutulan ve ortanın solcusu İsmet İnönü tarafından da desteklenen NATO'ya İspanya'nın dahil edilmesi teşebbüsü, asıl amacın hürriyetleri korumak değil, Amerika'nın çıkarlarını savunmak olduğunu göstermektedir. Zira NATO'ya alınması düşünülen İspanya, arkadaşımız Selma Ashworth'un da 12. sayfada açıkladığı gibi hürriyetlerin tamamen ortadan kaldırıldığı bir zulüm ülkesidir.

Vurgun vuranın!

Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'un bütçe karma komisyonunda açıkladığına göre, maliyeti 94 lira olan bir akü piyasada 247 lira'ya satılmaktadır. Şimdiye kadar 10 milyon liralık yatırım yapan bir akü fabrikası 1966 yılında 5,5 milyon lira kâr sağlamıştır. 754 bin liralık yatırım yapan bir başka fabrikanın yıllık kârı da 525 bin liradır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

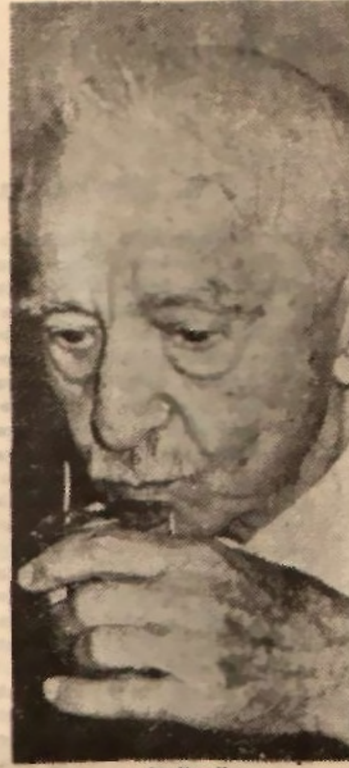
Cepheler belli oldu...

CHP Lideri İnönü'nün TİP'e saldıran ve NATO'yu öven son konuşmasından sonra politika sahnesinde cepheler artık adamakıllı belli olmuş, bir çok mesele berraklığa kavuşmuştur. Hele İstanbul İl Kongresi'nde yapılan seçimler, CHP'nin bütün «halk solculuğu» iddialarına rağmen, hiçbir zaman halkın partisi olamıyacağını ortaya koymuştur. Türkiye'nin NATO'da kalmasında yarar gören İnönü'nün iddiaları TİP Lideri Aybar tarafından teker teker çürütüldükten sonra, CHP'nin anti-emperyalist bir tutum içinde bulunduğunu kabul etmek de imkânsız hale gelmiştir. CHP bugün için, diğer burjuva partileri gibi egemen sınıfların sözcüsü olan bir siyasî kuruluş durumundadır. İl Kongresi'nde İnönü'den daha ılımlı bir konuşma yapmaya gayret eden Ecevit, bütün iyi niyetine rağmen, CHP'nin bu durumunu gözlerden saklamağa muvaffak olamamıştır. Ecevit, bazı soruların mutlak surette «Evet» ya da «hayır» ile cevaplandırılamayacağını ileri sürerek «NATO içinde kalmaktan kalmaya fark vardır» demek suretiyle CHP'nin pragmatizmine mağlup olduğunu göstermiştir. Bazı konular vardır ki, bunlar hiçbir şekilde tereddüt göstermeden net cevaplar verilmesini gerektirir. Az gelişmiş bir ülkenin NATO gibi emperyalist bir kuruluşta kalıp kalmaması da bu konulardan biridir.

Ortanın solu partisi, NATO'ya kesin şekilde «hayır!» diyemediği, üstelik emperyalizmin en kuvvetli örgütünü hararetle savunduğu için, anti-emperyalist mücadelede kendisine yakıştırılmak istenen «öncülük» misyonuna asla lâyık olmadığını göstermiştir. Böylece, bugüne kadar bir «sağırlar diyaloğu» halinde sürdürülen «devrim stratejisi» tartışmaları da, CHP'nin NATO'yu savunarak emperyalizme karşı çıkmayı reddetmesiyle adamakıllı açıklığa kavuşmuştur. Komprador - ağa - mütegallibe ittifakının egemenliği altındaki kuruluşlarla, değil sosyalist mücadele, anti-emperyalist bir mücadele vermeğe dahi imkân yoktur. Sosyalist mücadele de, anti-emperyalist mücadele de ancak ve ancak emekçi sınıflar tarafından ve mutlaka bir arada yürütülecektir. Emekçi sınıfların dışındaki sınıf ve tabakaları ve onların kuruluşlarını anti-emperyalist mücadelenin temel kuvvetleri saymak ne kadar büyük hatâ ise, emekçi sınıfları arka plâna iterek diğer sınıf ve tabakalardan öncülük beklemek daha da büyük bir gaflettir. Evet, milli burjuvaziden, ara sınıf ve tabakalardan zaman zaman anti-emperyalist mücadelede destek görülebilir, fakat devrimci temel kuvvet sadece ve sadece emekçi sınıflardır...

Nitekim CHP'nin sık sık yaptığı zig-zaglara karşılık, emekçi sınıfların tek siyasal kuruluşu TİP, anti-emperyalist ve sosyalist mücadeleyi yıllardan beri hiç bir tâviz vermeden ve sapma yapmadan cesaretle yürütmektedir. NATO'ya tek başına «hayır!» demek suretiyle de diğer partilerden ayrıldığını göstermiş, emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin karşısında tek kuvvet olarak kalmıştır. Şimdi hemen herkesin kafasına takılan ve büyük gazetelerin yorumcuları tarafından da dile getiren soru şudur: CHP'nin de açıkça karşı safa geçmesinden sonra tek başına kalan TİP, acaba CHP'nin ve AP'nin ortaklaşa hazırlayacağı komplolar karşısında varlığını koruyabilecek midir? Anayasayı çiğnemedikçe, TİP'in varlığına kasdetmek kimsenin harcı değildir. TİP'in temsil ettiği dev potansiyeli hesaba katmadan buna cüret edecek olan gafiller, geçici bir süre çıkarlarını sürdürseler de, halkın büyük uyanışı karşısında ergeç kahrolacaklardır... Hem de tarihe lânetlenmiş birer isim bırakarak...

YiYiN EFENDiLER YiYiN!

İNÖNÜ
— Soldan sağa çark! —

MECLİS'TE DEMİREL'İN SOFRASINA HÜCUM!
— Bir felsefenin uygulanışı —

«Bakırköy CHP İlçe İdare Heyeti Üyesi milyoner Eğinli İsmail Fırat'ın isteği adliye tarafından kabul edilirse, Bakırköy Meydanı'ndaki Atatürk Heykeli kaldırılacaktır. 10 milyon liralık servetin sahibi olduğu söylenen müteahhit İsmail Fırat, 1963'de adliye'ye başvurarak heykelin bulunduğu yerin kendisinin tapulu arazisi olduğunu iddia *etmiş, men'i müdahale dâ*vası açmıştır.»

Türkiye'nin sayılı zenginlerinden armatör Ali Sohtorik'in Ortanın Solu'ndaki CHP'nin İstanbul İl Başkanlığı'na seçilmesinin üzerinden dört gün geçmişti ki, yukarıdaki haber İstanbul'da yayınlanan mahalli bir akşamcı gazetede yer alıyordu.

Oysa, İnönü'nün dünürü Ali Sohtorik'in il başkanlığına seçildiği il kongresinde Genel Sekreter Bülent Ecevit neler demiyordu ki:

«Kuşkular yersizdir. Ortanın Solu, bir halk hareketi haline gelmiştir. Çevreye doğru dalga dalga yayılıp genişleyen bir halk hareketidir. Bu bir halk solculuğu hareketidir.»

Evet, Türkiye'de bir halk solculuğu hareketi dalga dalga *gelişmekteydi*, ama bu *hare*ket, Ecevit'in iyimser tahminlerinin hilâfına, CHP'nin içinde değil, dışında idi.

CHP, bir avuç iyi niyetli aydının romantik çıkışları bir yana bırakılırsa, hâlâ ağa - komprador - mütegallibe ittifakının kontrolunda **«halka karşı»** bir parti olmak durumundan kurtulamamıştı. Öyle ki, partinin kodamanlarından biri, bırakın halk solculuğunu, CHP'nin o pek benimsediği biçimsel Atatürkçülüğü dahi bir yana itip üç - beş kuruşluk çıkarı için Atatürk Heykeli'nin yıktırılmasını isteyebiliyordu...

Partinin en kuvvetli illerin*den biri olan İstanbul'da bir* milyoner armatör, genel başkanın da desteğiyle ortaya çıkıp, halkın sesini duyurmak isteyen gençleri susturmak cüretini kendisinde bulabiliyor, başkaldırmak isteyenlere de tehditler savurmakta tereddüt etmiyordu.

Gerçekten de, ilk kongresinden bir hafta önce ilçe temsilcilerinin iştirakiyle yapılan özel bir toplantıda yeni seçilecek yönetim kurulu için bir aday listesi tesbit etmek üzere görüşmeler yapılmış ve Sohtorik bu toplantıda geçen dönem işbaşında bulunan listenin aynen seçtirilmesini istemiştir. Bu arada, eski yönetim kurulunda dört üyelik boş bulunduğundan bu dört üyelik için temsilciler arasında oylama yapılmıştır. Oylamada, İstanbul teşkilâtının en dinamik ve aktif üyelerinden Ayhan Yetkiner ikinci derecede oy aldığı halde, Ali Sohtorik derhal duruma müdahale etmiş ve ilçeler temsilcilerinin iradelerini hiçe sayarak Yetkiner'i veto ettiğini bildirmiştir. Bu yüzden toplantıda sert tartışmalar olmuş, Çatalca İlçe Başkanı Hakkı Aykut ve Zeytinburnu İlçe Başkanı Necati Alp, İnönü'nün *dünürüne ağır* şekilde hücum etmişlerdir. Hattâ, Necati Alp, **«Ali Sohtorik'den il başkanı olmaz... Her şeyden önce biçimi buna müsait değil...»** diye bağırmaktan *kendini alama*mıştır. Bunun üzerine Sohtorik

DEMİREL
İnönü'nün ardından o da TİP'e saldırdı.

bu genç ilçe başkanlarını **«*Ayakları Halk Partisi'nde*, başları dışarda»** olmakla suçlamış ve kendisinin tasvip ettiği aday listesine oy vermek zorunda olduklarını ilçe temsilcilerine ihtar etmiştir.

Nitekim, il kongresi sonunda seçilen liste, Sohtorik'in tesbit ettiği liste olmuştur. *Sohtorik 432 oyla il başkanlı*ğını yeniden ele geçirmiştir. Ancak, partinin gerçekten sola açılışının gereğine inanan halkçı üyelerinden 97'si, tek başkan adayı olan Sohtorik'e oy vermektense beyaz oy kullanmayı tercih etmişlerdir. Beyoğlu ilçesi tarafından bastırılan bu beyaz oy pusulalarının üzerinde **«Niçin beyaz oy?»** diye sorulduktan sonra yayınladığımız klişede görülen cevaplar verilmektedir.

Bu direnişe rağmen, milyoner Ali Sohtorik, ortanın solunda sanılan CHP'nin il başkanı olabilmiştir. Sohtorik'in seçimi, bir gün önce İnönü'nün *konuşması ile partide insiyati*fi ele geçirdiklerini ortaya koyan Göbek'çilerin zafer belgesi sayılmaktadır. Çünkü, il kongresine Turan Güneş, Lebit Yurdoğlu, *Fikret Gündoğan* ve Orhan Birgit gibi **«Ortanın Solu»** sayılan arkadaşlarıyla gelen Ecevit'in, Sohtorik'e karşı olduğu bilinmekteydi. O kadar ki, genel sekreter ilk defa geleneği bozarak, il yönetim kurulu üyelerinin masasında oturmayı reddetmiş, basına ayrılan masanın bitişiğindeki bir masaya Lebit Yurdoğlu ile birlikte oturarak kongreyi oradan izlemiştir. Buna karşılık, Göbek'çilerden Kemal Satır, Orhan Eyüboğlu, İlhami Sancar, Orhan Erkanlı, Ekrem Özden, Cemal Yıldırım, Sohtorik'in lehinde büyük gayret sarfetmişlerdir. **Paşa'nın da** *desteğiyle zafer* Göbek'çilerin olmuştur.

O Göbek'çiler ki, daha muhalefette iken, AP'ye taş çıkartacak kirli kredi oyunlarına *giriştikleri* geçen *hafta gazetele*re aksetmiştir. İlhami Soysal, Akşam'da yazdığı bir yazıda, eski Bâbıâli patronlarından Safa Kılıçlıoğlu'na Nihat Erim ve Kemal Satır'ın aracılığıyla İş Bankası tarafından 2 milyon liralık kredi açıldığını açıkla

NECDET ONUR HÜRRiYETE KAVUŞTU

Yayınladığı bir haberden dolayı Turizm ve Tanıtma Bakanı Nihat Kürşat ile eşi tarafından mahkemeye verilen gazeteci Necdet Onur, bir aydan fazla *bir süre hapishanede* tutuklu kaldıktan sonra geçen hafta serbest bırakılmıştır.

Bilindiği gibi Onur, Kıbrıs bunalımı dolayısıyla Yunanistan'a karşı savaş durumunun mevcut bulunduğu bir sırada bir Bakanın eşinin bir kaç defa Atina'da bir dostu ile telefon konuşmaları yaptığını ve bazı bilgiler verdiğini yazmış, aynı sayıda da Turizm ve Tanıtma Bakanı Kürşad'ın istifasının an meselesi olduğunu bildirmişti.

Kürşad ve eşi, telefon haberinde kendilerinin kasdedildiğini ileri sürerek dâva açmış, mahkeme de, ortada kanuna uygun bir sebep bulunmadığı halde Onur'un tutuklanmasına karar vermiş ve Onur önceki duruşmalara elleri kelepçeli olarak getirilmişti.

Geçen Çarşamba günü yapılan son duruşmaya Avukat Turan Güneş ve Avukat Reşat Özarda, Onur'un müdafi*leri olarak katılmışlardır.*

Dinleyicilerin fazlalığı yüzünden ağır ceza salonunda yapılan duruşmada Özarda ve Güneş, ortada bir ihbar bulunduğunu, ancak Atina ile yapılan telefon konuşmaları konusunda esaslı bir soruşturma yapılmadığını belirterek Bayan Kürşad hakkında tevsii tahkikat isteğinde bulunmuşlar, *ayrıca şimdiye ka*dar hakaret suçundan sanık olarak hiç bir gazetecinin tutuklanmadığını belirterek Onur'un salıverilmesini talep etmişlerdir. Ayrıca, evli bir kadın hakkında yapılan yayından dolayı, ancak zina iddiası olduğu zaman, kocanın da dâvacı olabileceğini, bu itibarla dâva konusu yayından dolayı Kürşad'ın Onur aleyhine dâva açamayacağı da avukatlar tarafından belirtilmiştir.

Bunun üzerine mahkeme, Bayan Kürşad hakkındaki soruşturmanın genişletilmesine ve Onur'un tahliyesine karar vermiştir. Yargıçların kararı büyük tezahüratla karşılanmıştır.

Tahliyesinden sonra kendisiyle görüştüğümüz Onur, bir gazetecinin tutuklanması ve bileklerine kelepçe vurulması karşısında meslek kuruluşlarının ve basının gereken tepkiyi göstermemesin*den duyduğu üzüntüyü belirterek ANT'a* şunları söylemiştir:

«Hapishanede akrabalarımdan başka hiç kimse ile görüştürülmedim. Mektuplarım sansüre uğradı, duruşmaya kelepçeli olarak götürüldüm. İktidar öyle bir gidiş içindedir ki, Ankara Cezaevi'nin Demirel Bulvarı'na (hükümlü ve tutukluların volta attığı bu koridorun, ben cezaevine atılıncaya kadar adı Menderes Bulvarı idi) nazır «Hilton» isimli 10. Koğuşu'na pek yakında bir çok gazeteci gidecektir.»

BİR AÇIKLAMA

DİSK'e bağlı Basın İş Sendikası bir açıklama yaparak, Onur'a karşı Kürşad'ın vekâletini üzerine alan Avukat Teoman Evren'in bu sendikanın değil, Türk — İş'e bağlı Basın İş Sendikası'nın avukatı olduğunu bildirmiştir.

NİÇİN BEYAZ OY?

Partimizin İstanbuldaki görevlerini tam yapabilecek ve ideallerimizi zafere ulaştıracak çalışkan, bilgili, güçlü, halka yakın bir İl Yönetim Kurulu seçilmelidir.

Eskiyi muhafaza ve kişisel arzularını tatmin eden gayesi belirsiz bir liste kabul ve ilân edilmiştir.

İl Başkanı ve yönetim kurulu seçimlerinde, Sayın delegeleri Beyaz Oy kullanmaya çağırıyoruz.

★ Partimizin güçlenmesi için beyaz oy....

★ Yeni güçlerin çalışmalara katılmasını sağlamak için beyaz oy....

★ Kongreden evvel yönetim kurulu tayin etme anlayışını reddetmek için beyaz oy....

★ Delegelerin seçim hakkını kısıtlayan zihniyeti protesto etmek için beyaz oy....

★ Ortanın solunun zaferi için beyaz oy....

CHP il kongresinde beyaz oy.
— Ortanın Göbeğine yazılı protesto —

ECEVİT
— Açmazdaki adam —

mıştır. Ve sormuştur: **«İnönü daha dün İstanbul Kongresi'nde - biz tüm olarak ortanın solundayız- dediğine göre, vatandaş - demek ki ortanın solu ile ortanın göbeği arasında bir fark yok, aslında bunlar tüm olarak göbeğin tam ortasıdır - liye düşünse haksız mıdır?»**

CHP'de sol aleyhtarlığı ve dalavere çevirme eğilimleri şiddetlenirken, hattâ uygulama alanına girerken AP'nin ondan geri kalması muhakkak ki düşünülemez...

Nitekim İnönü'nün ünlü İstanbul konuşmasından bir kaç gün sonra Demirel de AP Grupu'nda Tekin Erer'in tâbiriyle devlet adamlarına yakışır (!) bir konuşma yaparak «aşırı sol»a hücum etmiş ve **«Bir takım ideoloji simsarları medeniyet ve hürriyet nefeslerini almaya başlamış olan milletimizi yeni bir istibdadın iktisadi ve sosyal cenderesine almak istiyorlar»** demiştir.

Ne var ki, Demirel'in, hemen İnönü'nün ardından, «sol»u ideoloji simsarlığıyla suçladığı bir sırada bir başka simsarlık olayı kamuoyuna aksetmiştir. Bu, Boğaz Köprüsü simsarlığıdır. Simsarlık olayının kahramanı ise, Demirel'in eski patronu Morrison firmasıdır. Basında açıklandığına göre, Morrison firması, 1963 yılında kendi hesabına bir Amerikan firmasına Boğaz Köprüsü hakkında proje hazırlattırmıştır. Bu proje halen Başbakanlık'ta bir kasada gizli tutulmaktadır. 1967 yılında da aynı konuda Bayındırlık Bakanlığı uzmanları bir rapor hazırlamışlar ve böyle bir köprünün inşası için harekete geçmenin henüz erken olduğunu bildirmişlerdir. Bu rapor da, Plânlama Dairesi'nde Bayındırlık Bakanı Orhan Alp, bütçe komisyonunda Boğaz Köprüsü'nün bu yıl ihale edileceğini açıklarken Morrison etüdüne değinmiş, fakat kendi bakanlığına mensup uzmanların hazırladığı raporun sözünü dahi etmemiştir. Boğaz Köprüsü projesinin ihalesine ise yirmi firma girmiş, bunlardan ikisi finale kalmıştır. Bunlardan biri projeyi 8 milyon lira- kilit altında bulunmaktadır. ya yapacağını bildiren İngiliz firması, diğeri ise proje için 28 milyon lira isteyen Amerikan firmasıdır. Hükümet çevrelerinin eğilimi ise, Amerikan firmasını tercih etmek yönündedir. Öyle anlaşılmaktadır ki, Demirel'in eski patronu Morrison, milyarlarca liranın söz konusu olduğu Boğaz Köprüsü inşaatında da büyük dalavereler çevirecektir... Çünkü, halen Morrison firmasının Türkiye'de yapacağı bir iş kalmamıştır ve firma Türkiye'deki teşkilâtını dağıtmamak için mutlaka yeni bir iş tezgâhlamak zorundadır.

Grup'ta Yaylacılar'ın Aydın Yalçın'ı bahane ederek kendisine karşı giriştikleri huruç hareketini önceki hafta güçlükle göğüsleyen Demirel, geçen hafta bir yandan Morrison söylentilerinin yeniden ortaya çıkması, bir yandan eski demokratların İstanbul'da Bayar'ın da iştirakiyle **«Bizim Ev»** diye bir kulüp açarak teşkilâtlanmaları, bir yandan da YTP'nin AP'ye iltihakının gecikmesi karşısında telâşa kapılmıştır.

Eğer Morrison Boğaz Köprüsü'nden sebeplenmeyi kafasına koymuşsa, eski komisyoncusu Demirel'i makamında rahat bırakmayacağı muhakkaktır ve bu durum şüphesiz, kendilerini masonların karşısında iman ve namus ehli ilân eden Yaylacılar tarafından adamakıllı istismar olunacaktır.

Hele bu istismar, İstanbul'da gayrisiyasî teşkilâtlanan Bayar'ın liderliğindeki eski Demokratların desteğini de kazanırsa... Nitekim, Bizim Ev'in açılışında **«Alacakları olsun. Onlarla görülecek hesabımız var...»** şeklinde savrulan tehditler eski su müdürünün de kulağına gitmiştir.

İşte, partiyi kaybetme tehlikesi karşısında Demirel'in yaptığı ilk şey, meclisin tören salonunda milletvekili ve senatörler ile eşlerine iki gün arka arkaya muhteşem içkili ziyafetler vererek kendisi lehinde hava yaratmak olmuştur.

Bilindiği gibi, Yaylacıların yıldızı ve Demirel'in parti içindeki bir numaralı rakibi Meclis Başkanı Ferruh Bozbeyli, ramazan ayında bütün parlamenterlere meclis salonlarında bir iftar ziyafeti vererek kalbe giden en kestirme yolun mideden geçtiğini ispat etmişti.

Demrel de, rakibinden geri kalmamalıydı.

Demirel'in Nazmiye Hanım ile birlikte meclis tören salonunda düzenlediği içkili ziyafet haftanın başlıca konusu olmuş, fakir ve aç vatandaşla alay edercesine kuş sütünden başka her şeyin bulunduğu sofralara hücum eden parlamenterlerin ve mini etekli eşlerinin poz poz fotoğrafları gazetelerde yayınlanmıştır.

Kredi dalavereleri, Boğaz Köprüsü vurgunlarının halkoyunu meşgul ettiği bir sırada verilen ziyafet, günün siyasi manzarasının en veciz ifadesidir. Ve bu manzarayı gören **«Sokaktaki adam»** ister istemez Tevfik Fikret'in ünlü mısralarını hatırlamaktan kendini alamamaktadır:

Yiyin efendiler, yiyin,
Bu hanı iştiha sizin...

Halk Solculuğu!

Ecevit «Ortanın Solu hareketi, bir halk solculuğu hareketidir,» dedi.

⁂

C.H.P. İstanbul İl Başkanlığı'na milyoner armatör Ali Sohtorik seçildi!

Gerçek Vatansever Kim?

Yaşar Kemal

Davranış

Sayın İsmet İnönünün kişiliği, kimliği üstüne konuşmak zor bir iş. Onun uzun, geniş, çok yönlü bir politika hayatı olmuştur. Türkiye'nin ve dünyanın kırk elli yılını bütün yoğunluğuyla yaşamıştır. Politikamızın en uzun ayakta kalmış bir kişisidir. Her hangi bir davranışını ele alarak, iyi ya da kötü hüküm vermek olumsuz bir davranış olur. Bununla Sayın İsmet İnönü'yü yargılamayalım demek istemiyorum; düşüncelerini, davranışlarını tartışmayalım demek istemiyorum. Ama ona çok dikkat edelim, diyorum. Sayın İsmet İnönü'ye gereken önemi vermeden geçiştirmek ileri cephenin büyük bir açık kapısı olur.

İnönü kişiliğinde bir insan bir geleneğin sonucu olan insandır. İnönü üstünde dururken onu buraya kadar getiren geleneği, çerçeveyi hiç ihmal etmemeliyiz. İnönü'yü anlamak bir çağı, bir geleneği, tarihsel bir davranışı anlamak demektir. İsmet İnönü gibi bir insanı ne öyle yerli yersiz övmeli, ne de yermeli. Kılı kırk yararcasına onun üstünde durmalı ve onu öğrenmeli. İnönünün politik hayatında bazı inişler çıkışlar var. Bu iniş çıkışlara herkes şaşıyor. Köy Enstitüleri işi onun davranışlarında herkesi şaşırtan bir olaydır. Bu ileri hareketi başlatan odur. Tonguç'la, Hasan Ali Yücel'le. Bu ileri hareketi durduran odur; Reşat Şemsettin Sirer'le, Yunus Kâzım Köniy'le. Köy Enstitülerini ona kurduran nedir, sonra böyle bir hareketi ona durdurtan hangi zorunluktur?

Türkiye'nin bugünkü geriliğinde, sömürge oluşunda onun payı yok mudur? Ya da onun kişiliği bizi daha ne gibi büyük belâlardan korumuştur?

Bir de şu içinde bulunduğumuz ikinci kurtuluş savaşımızda Kurtuluş Savaşının büyük kumandanı bize ne gibi bir yardımda bulunabilir? Ya da ikinci savaşta bu savaşa ne kadar engel olabilir?

Sayın İsmet İnönü artık inceden inceye araştırılması gereken bir konudur.

Ortanın solu sosyalizm değildir. Bana sorarsanız bir çaresizliktir. Denize düşenin sarıldığı yılandır. İkinci kurtuluş savaşının ağırlığını sırtında taşıyamaz. Eğer sayın İnönünün kişiliği, partisinin yapısı üstünde derince düşünülseydi ikinci kurtuluş savaşına onun ağırlığını koyup koyamayacağını anlardık. İleri geçinen bazı allâmeler de böylesine hayal kırıklığına uğramazlardı. Sömürgeciliğin birinci safhasında ona karşı koyanlar elbette başkaydı. İkinci safhasında karşı koyacaklar da başka olacaktır. Birincide biliyoruz ki bazı toprak ağaları bile, bazı din adamları bile Mustafa Kemal ve İsmet Paşay'la birlik döğüşe girdiler... Şimdi savaşa sok bakalım ağaları, Amerika'ya karşı. Sok bakalım komprador burjuvasını Amerika'ya karşı savaşa... Bindiği dalı kestir bakalım. Halk Partisi'nin yapısı incelendiğinde orada bir sürü çıkar grupları bulabiliriz. Bu çıkar gruplarına sayın İnönü ne kadarlığına hakimdir..? Halk Partisi bir sürü çıkar gruplarının bir araya geldiği bir partidir. Bunlardan birisi giderse beşi kalıyor. İkinci kurtuluş savaşımız, ikinci sömürgeciliğin temel yapısından dolayı, bir sınıf savaşı olacaktır.

Egemen sınıflardan kurtuluş umudu, yardım umudu beklemek hem böyle hayal kırıklığı olur, hem de boş yere zaman harcama. Hem de iyi niyetli genç vatanseverleri yanlış yola sürme...

Pembe nokta

Sayın Galip Ataç «Gerçek Vatansever Kim?» **diye bir kitapçık yazdı. 1952 yılında Gaziantepli vatansever birkaç kişinin başlarına gelen belâları anlatıyor. 16/4/1952 tarihinde Gaziantep'te çarşılara, dükkânlara bir takım beyannameler asılmış. Beyanamenin altında** «Pembe Nokta» **imzası var. Ve beyanneme şöyle başlıyor:**

«Sonuna kadar oku vatandaş. Amerikalılar bizim kızlarımızı bozuyorlar, güzel yurdumuza yerleşiyorlar, vatandaşlarımızı kurşunlayıp ve Mehmetçiği Kore'de öne sürüp öldürüyorlar. Malûm ya bizim Adnan Menderes hükümeti buna kulak asmıyor, kendi menfaatlerini düşünüyorlar.»

Bu beyannameyi astılar diye Ahmet Eğin, Nuri Mermer, Fikret Kafadar, İbrahim Poyraz, Kahraman Sakar ve Hacı Ali Göktaş yakalanıyorlar. Savcının iddiaları gülünç. Bir insan, ya da insanlar mahkeme karşısına nasıl çıkarılır bu iddialarla? Ve insanlar bu iddialarla nasıl mahkûm olurlar? Bu delikanlıları aylarca karakollarda, hapishane köşelerinde süründürüyorlar. Bir kısmı beraat ediyor, Ahmet Eğin, Nuri Mermer mahkûm oluyorlar.

Ahmet Eğin benim Adana Birinci Ortokulundan sınıf arkadaşımdı. Hacı Ali'yse aynı evde büyüdüğüm bir delikanlı. Ahmet geçen yıl öldü. Hacı Ali o gün bu gündür kayıp. Üstüne türlü rivayetler çıktı... Polisin öldürdüğü söylendi. Hâlâ da kayıp.

Bu küçük kitapçık bu memlekette kimin vatansever, kimin hain olduğunu açık seçik gösteriyor.

Bir milletin bağımsızlığına kavuşması, kişiliğini bulması, insan gibi yaşaması kolay değil. Çok Hacı Aliler kaybolacak çok analar ağlayacak. Ama mutlaka kurtulacağız.

«Gerçek Vatansever Kim?» **kitapçığı Türk milliyetçilerinin bir namus vesikasıdır. Türkiye'de kimse ağzını açmazken Gaziantep'li yiğitlerin direnişidir. Okunması ve kitaplıklarda saklanması gerek.**

Emniyet Müdürlüğü'nde bir zorbalık olayı

Bir avukatı polisler öldüresiye dövdü!

FARUK SÜKAN
— Açıklama yapmalıdır —

İçişleri Bakanı **Faruk Sükan**, Türkiye'de âsayişin berkemal olduğunu ilan ederken geçen hafta İstanbul'un göbeğinde bir hukuk adamının polisler tarafından ayaklar altına alınarak öldüresiye dövüldüğü iddiası savcılığa aksetmiştir.

Dövüldüğü ileri sürülen hukukçu, **«sahil yağması»na karşı** açtığı mücadele ile tanınan Avukat Suavi Raşitoğlu'dur. Dayak olayının görünürdeki nedeni, bir müvekkilinin Anayasaya aykırı olarak 24 saatten fazla nezaret altında tutulması üzerine avukatın müdahalede bulunmuş olmasıdır.

Suavi Raşitoğlu'nun açıkladığına göre olay şöyle cereyan etmiştir:

Rabonit Diş Laboratuvarı'nda çalışırken patronu tarafından emniyeti suiistimal ettiği iddiasıyla polise şikâyet edilen Y. K. adındaki bir genç kız, 12 Ocak günü Emniyet Müdürlüğü'nde hazırlık soruşturması için nezarete alınmıştır. Bunun üzerine Avukat Raşitoğlu, müvekkili Y. K. ile meşgul olmak üzere Emniyet Müdürlüğü'ne gitmiş ve yaptığı görüşmede genç kızın 24 saatten fazla bir süredir nezaret altında tutulduğunu öğrenmiştir. Bunun üzerine avukat, sorguyu yapan Hamdi adındaki komisere **«Müvekkilimi 30 saatten beri nezaret altında tutuyorsunuz. Halbuki Anayasaya göre 24 saat içinde yargıç önüne çıkartmanız gerekir»** demiştir.

Avukatın bu müdahalesi üzerine, aynı odada bulunan İstanbul Emniyet İkinci Şube Müdür Muavini ve Cinayet Masası Şefi Şerafettin Kılıçtakan, **«Sen kimsin?»** diye sormuştur. Raşitoğlu, sanığın vekili olduğu söyleyince, Şerafettin Kılıçtakan **«Polis 24 saat de tutuklar, 24 gün de...»** diye karşılık vermiştir. Avukatın kendisine böyle konuşamayacağını söylemesi üzerine Şerafettin Kılıçtakan, dışarıda bekleyen polisleri içeri çağırarak Suavi Raşitoğlu'nu kendi odasına sürüklemiş ve orada falakaya yatırmıştır. Elleri ve ayakları tutularak tam kırkbeş dakika dövülen Suavi Raşitoğlu bu arada başından da yaralanmış, kendisine en ağır kelimelerle hakaret edilmiştir. Kılıçtakan, bundan sonra avukatı, içinde bir kaatilin de bulunduğu bir hücreye atırmış, bu arada avukatlara da uluorta dil uzatmış, bir yandan Raşitoğlu'nun yüzüne tükürürken, bir yandan da yanında bulunan kaatile **«Bu eşşoğlueşekler sizden de beter»** demiştir.

Üç saat kadar içeride kaldıktan sonra Suavi Raşitoğlu, yine cinayet masası şefinin emriyle perişan halde sokağa atılmıştır. Raşitoğlu emniyetten ayrılırken, Kılıçtakan arkasından **«Biz adam döveriz, sokakta da döveriz. Gerekirse başına kurşun sıkıp yok ederiz...»** diye bağırmıştır.

Emniyetten çıktıktan sonra Avukat Raşitoğlu perişan bir halde, civarda bulunan bir avukat arkadaşının yazıhanesine sığınmış, daha sonra adli tabipliğe başvurarak beş günlük rapor almıştır.

M. ÇAĞLAR
—Dağbaşı mı? —

Olay o gece Emniyet Genel Müdürü Hayrettin Nakiboğlu'na aksettirilmiş ve Nakiboğlu sabaha kadar olayın soruşturmasıyla meşgul olmuştur. Bu arada, meseleyi bazı gazeteciler de öğrenmiş ve yüksek tirajlı bir gazetenin Ankara'daki istihbarat kadrosu olayın peşine düşmüştür. Ne var ki, ertesi gün Nakiboğlu, İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar ile görüştüğünü, böyle bir dövülme olayı olmadığını söylemiştir. Olayın peşine düşen gazete de, nedense, sonradan bu olayı kamuoyuna duyurmaktan vazgeçmiştir.

Hâlâ başında yara izi ve vücudunun çeşitli yerlerinde, bu arada gözünün altında mosmor dayak izleri taşıyan Avukat Suavi Raşitoğlu, elindeki beş günlük rapor ile olayı Savcılığa aksettirmiştir.

Olayın görünürdeki nedeni bir vatandaşın 24 saatten fazla nezarette tutulmasına karşı çıkılmış olması gibi görünmekte ise de, asıl nedenin, sahil yağmasına karşı giriştiği mücadeleden dolayı Avukat Raşitoğlu ile polis arasında uzun süreden beri sürüp gelen çekişme olduğu tahmin edilmektedir.

NAKİBOĞLU
— Örtbas etti —

Suavi Raşitoğlu, ilk defa 1959 yılında Dragos'da, Orhantepe'deki sayfiye evleri kooperatifinin sahili sadece kendi üyelerine hasretmesi ve diğer vatandaşları kumsaldan kovması üzerine harekete geçmiş, Valiliğe başvurarak sahillerin özel şahısların değil, kamunun malı olduğunu, bütün vatandaşlara açık bulundurulması gerektiğini bildirmiştir. Ancak bu müracaata olumlu bir cevap verilmediği gibi, İçişleri Bakanlığı'na yaptığı müracaat da reddedilmiştir.

Bunun üzerine Raşitoğlu, Danıştay'a başvurmuş ve sahillerin özel şahıslar tarafından kapatılamayacağına dair bir karar çıkarttırmıştır. Ne var ki, Danıştay'ın bu kararı da icra organları tarafından uygulanmamıştır.

Raşitoğlu, buna rağmen, sahil yağmasına karşı mücadeleden vazgeçmemiş ve son olarak Selamiçeşme'de bir doktorun yalısının önünden denize girmesine engel olunduğu için karakolluk olmuştur. Bu yüzden sık sık karakola celbedilen Raşitoğlu yeniden Danıştay'a başvurmuş, bu arada doktor aleyhinde de tazminat dâvası açmıştır. Neticede Danıştay yine Raşitoğlu'nu haklı bulmuş, ayrıca mahkeme de doktorun avukata tazminat ödemesi gerektiğine hükmetmiştir.

Emniyette dövülen Avukat Suavi Raşitoğlu hâlâ perişan durumda...

Yargı organlarının bu kararlarına rağmen sahillerin özel şahıslar tarafından yağma edilmesine göz yuman AP iktidarının polisleri, bu haklı mücadeleyi nihayet geçen hafta dayakla mükâfatlandırmışlardır.

Bir hukukçunun dahi kara kollarda öldüresiye dövülebildiği bir ülkede artık herhangi bir vatandaş için can emniyetinden söz etmek mümkün değildir.

Bir mensubunun böyle hunharca dövülmesi karşısında İstanbul Barosu mutlak, harekete geçerek müessif olayın hesabını sormalıdır. Ve başta İçişleri Bakanı Faruk Sükan olmak üzere, vatandaşın güvenliği kendilerine emanet edilmiş bulunan Emniyet Genel Müdürü Hayrettin Nakiboğlu ve İstanbul Emniyet Müdürü Muzaffer Çağlar halkoyuna mutlaka bir açıklamada bulunmalıdırlar...

İNÖNÜ HAKLI!

Yarın eşkiyanın ne yapacağı ve eşkiyaya kimin yataklık edeceği belli olmaz.

HaydiCANsende

Ferruh Doğan

Killing'in son macerası...

Teslimiyet Politikasına Hayır!

Mehmet Ali AYBAR

Önümüzdeki 30 - 35 yılı hesaba katmadan politikada doğru bir yol çizmek mümkün değildir. Bu zaman süresi, insanlığın yeni bir aşama yapması bakımından kesin sonuçlu olacaktır. Bilimde, teknolojide, havsalanın almadığı sıçramalar olacak, dünyanın sosyal - politik manzarası temelden değişecektir. Son 20 - 25 yılın olayları bilim açısından değerlendirilerek bu köklü dönüşümlerin hangi doğrultuda olacağı şimdiden kavranmaz ve adımlarımız o doğrultuda atılmazsa, hiçbir sorunumuzu çözemeyiz ve çok ciddi tehlikelerle karşı karşıya kalırız.

Özellikle savunma ve güvenlik sorunlarını, önümüzdeki 30 - 35 yıla bakan bir açıdan ele alıp değerlendirmemiz, hayati bir önem taşımaktadır.

Türkiye'yi yönetenler, uzun yıllardan beri **«nükleer denge savaşı önlemeğe devam edecektir. Ne Amerika, ne Rusya savaşı göze alamayacağından, bizim gibi Rusya'nın devamlı tehdidi altında bulunan küçük bir devlet için en sağlam güvenlik tedbiri, Amerika'nın nükleer şemsiyesi altında yaşamaktır»** şeklinde özetlenebilecek, son derece basit ve sonuçları bakımından yıkıcı bir mantıkla *hareket ediyorlar.*

Bu sakat bir görüştür. Çünkü, bilimde yeni bulgular, teknolojide yeni ilerlemeler, kısa bir süre için de olsa, taraflardan birine kesin bir üstünlük sağlayabilir. Ve üstünlüğü ele geçiren taraf, hasmını ezmek, saf dışı etmek için savaş açabilir. Savaşı açan ister Rusya, ister Amerika olsun, Türkiye yurdumuzdaki Amerikan üsleri yüzünden, bir anda, nükleer savaşın ilk kurbanları arasına girecektir. Böyle bir ihtimali yok farzedemeyiz. Bu bir...

İkincisi, Amerika ile Rusya, nükleer silâhlar tekelini kaybettiklerinden, bugünkü dengenin başka devletler tarafından bozulacağı, bozulmakta olduğu bir vâkıadır. NATO teşkilâtından çıkan Fransa ile, hem Amerika'nın hem Rusya'nın amansız düşmanı görünen Çin, nükleer güce sahip devletler arasına girmişlerdir. Bu şartlar altında nükleer savaş tehlikesini kontrol etmek gittikçe zorlaşacaktır. Ve ülkelerinde yabancı bir devletin üsleri bulunan küçük devletler, saldırının ilk hedeflerini teşkil edeceklerdir.

Üçüncüsü, bu mantık sistemi, Rusya'yı biricik düşman olarak gördüğü için de sakattır. 1945 yıllarında Türkiye'yi tehdit eden Rusya'nın, bugün bizim için ciddi bir tehlike olduğu ileri sürülemez. Buna karşılık, NATO içinde müttefikimiz olan Yunanistan'ın bize düşmanca davrandığı, tehlikenin oradan geldiği bir gerçektir. Oysa, NATO bizi bu tehlikeye karşı korumamaktadır.

Nihayet yukarıdaki görüş, güvenliğimizi, Amerika'nın alacağı güvenlik tedbirlerine terkettiği için de temelden yanlıştır. Son derece tehlikelidir. Güvenliğimizin, bir yabancı devletin, yani Amerika'nın ağırlığındaki bir ittifaka terkedilmiş olmasının sakıncaları, Kıbrıs buhranında iyice belirmiştir. NATO, Amerika'nın elindeki nükleer güce dayanan stratejisi, Amerikan kumandanlarının emrinde bütünleştirilmiş askeri birlikleri ile, üye devletlerin kendilerine özgü bir savunma politikası izlemelerine yer bırakmayan **«totaliter»** bir ittifaktır.

Beri yandan, NATO ittifakı ve ikili anlaşmalara dayandırılan bu savunma anlayışı yüzünden, millî güvenliğimizin, yabancı bir devletin, yani Amerika'nın politikasına bağlanmış olması da, millî bağımsızlığımız ile asla bağdaşmayan bir durum yaratmıştır.

NATO'da kaldıkça bir oldu - bitti ile savaşa sürüklenmemiz mukadderdir. Bir çok ihtimal düşünülebilir. Amerika'nın yurdumuzdaki üslerini rızamız olmadan kullanması sonucunda savaşa sürüklenebiliriz. Ya da Rusya bu üsleri ilk ağızda saf dışı etmek isteyeceği için kendimizi savaşta bulabiliriz.

NATO plân ve stratejisinde Türkiye, savaş şartlarına göre terkedilebilecek, hattâ mutlaka terkedilip sonradan kurtarılacak bir ileri karakoldur. Amerika'nın bir ileri karakol gözüyle baktığı TÜRKİYE BİZİM ANAYURDUMUZDUR.

Biz, güvenliğimizi NATO'nun dışında sağlamak dan ve Türkiye'yi nereden gelirse gelsin, her saldırıya karşı savunmayı amaçlayan bir güvenlik anlayışına dönmek zorundayız. Türkiye, savaşa ancak Türkiye için girmelidir.

***Biz, şu meskenet felsefesine isyan ediyoruz:* «İki büyük devlet var; biri Amerika, biri Rusya.. Biz, küçük bir devlet olarak, bunlardan birine bağlanmak zorundayız. Rusya'ya bağlanamayacağımıza göre, ister istemez Amerika'ya bağlanacağız...»** Hayır. Bu teslimiyet felsefesini temelden reddediyoruz. Ne Amerika, ne Rusya, ne herhangi bir yabancı devlet... Türkiye Türkiye'lilerindir.

NATO'dan sağlanan faydaları (!) başka bir tertip içinde veya tek başımıza **«hiçbir bedelle sağlayamıyacağımız»** yolundaki iddia, en azından bir muhasebe hatasıyla malûldür. Zira, Amerika'nın şu kadar milyon dolarlık askeri yardımına (!) karşılık, bizim Amerika'ya ne gibi menfaatler sağladığımız hesaba katılmamaktadır. Biz Amerika'ya, yurdumuzu işgal etmek, istediği anda savaş alanı haline getirmek, halkımızı Amerikan çıkarları yolunda kırdırmak imkânlarını terketmiş bulunuyoruz ki, bunların bedeli dolarla ölçülemez.

«Biz zamanında, antiemperyalist bir savaş verdik ve kazandık. Biz, Türkiye'nin bağımsızlığını herkesten iyi koruruz» şeklindeki bir mantık, gerçeklerin mihengine vurulunca, doğru olmadığı ortaya çıkan bir görüştür. Şüphesiz CHP'nin şerefli hizmet sayfaları vardır. Fakat bugün Amerikan emperyalizminin boyunduruğu altında bulunduğumuz ve 1947'den beri birbirini kovalayan tâvizlerin, CHP ve DP'nin iktidarları zamanında verildiği de şüphesizdir. Bu gerçek, şerefli bir mâziye atıflarda bulunarak gizlenemez.

Türkiye'nin Amerika'ya, NATO'ya bağlanması yöneticilerin tarih görüşünden yoksun olmalarının ve sınıfsal ideolojilerinin sonucudur. Türk Milleti'nin idealleriyle, ağa - komprador - bürokrat üçlüsü menfaatleri bir tutulmuştur.

Ancak ne dünyada Amerikan emperyalizminin veya bir tahakküm sisteminin, **ne de** Türkiye'de ağalar - kompradorlar - bürokratlar üçlüsünün tahakkümünün, şu önümüzdeki 30 - 35 yılı başarıyla atlatmasına, tahakkümlerini sürdürmelerine imkân yoktur. Türkiye'nin politikası, güvenliği, bu gerçeklere göre yeniden ayarlanmalıdır; **ve ayarlanacaktır. Türkiye NATO'dan çıkacaktır; ikili anlaşmalar feshedilecektir; ve emekçi halkımız, anayasaya sahip çıkacak, tam bağımsız demokratik, sosyalist Türkiye'yi kuracaktır. Tarihin bu gidişi, «bunlar aşırı solun tahrikleri» denilmek** suretiyle ne durdurulabilir, ne de hele tersine çevrilebilir.

Yeni, eskinin yerini alır; bu karşı konulmaz bir sosyal kanundur. TİP, yeni bir partidir. Millî hayatımıza yepyeni bir öz getirmiştir. NATO ve ikili anlaşmalar üzerindeki tartışmalar, bugünkü bozuk düzenin değiştirileceği yolundaki iddialar, hep onun bilinçli ve yurtsever mücadelesi ile mümkün olmuştur.

Amerikan emperyalizmine karşı mücadele, Türkiye sosyalizmi için mücadele, onun bayrağı altında yürütülmektedir. Nihai zaferden zerrece şüphemiz yoktur. Yeni, eskisinin yerini alacaktır.

Amerikayı korkutan üçüncü dev

Yeni Çin nasıl kalkınıyor?

Yazı ve fotoğraflar: Halûk TANSUĞ

● Yeni Çin'de sanat, toplum hayatında en önemli yeri
pan gençler görülüyor.

II

Hendikapların en büyüğünü sırtında bir kambur gibi taşımasına, en ilkel ihtiyaç sayılabilecek asgarî gıda problemini en ideâl şartlar altında bile çözmekte akıl almayacak zorluklar çekmesine rağmen, Çin, bugün kalkınma yolunu yine de bulabilmiş ülke durumundadır.

Nasıl mı?

Gâyet basit ve kestirme bir kararla...

Şöyle ki, derebeylik devresinde Avrupa'dan iki misli fazla zaman harcayıp medeniyet yarışında çok gerilere düşmüş bir Çin, mutlaka batıda olduğu gibi kapitalizmi de deneyeceğim, diye yüzlerce yıl sarfetmeyi akıl kârı bulmamıştır.

Yeni Çin, iç feodalizmden ve yabancı emperyalist kontrolundan kurtulup, çok kısa bir geçici devreden sonra modern sosyalizme atlama yolunu seçmiştir.

Bu şekilde, de daha 18 yıl önce Batı'lı kapitalist ülkelerden «asırlarca» geri sayılan bir Çin, artık en ileri kapitalist ülkelerin dahi ilerisinde yürümeye başlamıştır.

Benimsediği en modern sistemin kendisine otomatikman sağladığı avantajlar sâyesinde, her geçen gün Çin, kalkınma hızını her alanda arttırmaktadır. Kapitalist sisteme körü körüne bağlı ülkeleri, her geçen gün, daha geride bırakmaktadır...

Oysa, bugün böylesine ileri hamleler yapabilen yeni Çin'e, asırların mirâsı olarak intikal etmiş bünyevî hendikaplar sâdece tarım meselelerine hudutlu kalmıyordu.

Eski Çin, istisnasız her alanda, dünyanın en geri ülkesi idi. Bugün dünyanın en kötü şartlarına sahip sayılan Hindistan'a kıyaslandığında, eski Çin, daha da kötü şartlar içerisinde sayılırdı.

Hindistan'a kıyasla eski Çin'de sefalet daha büyüktü. Açlık daha yaygındı. Ahlâksızlık daha derinlere inmişti. Keşmekeş daha çözülemez gibi geliyordu. İdaresizlik daha köklü görünüyordu... İhtilâller daha sık patlak veriyordu. Yabacı devletlerin ve şirketlerin sömürüsü daha tek taraflı ölçülere yükseliyordu. Ulaştırma sistemi daha yetersizdi. Nüfus artımı daha büyük problemdi. Fuhuş ve rüşvet daha fütursuzca kol geziyordu. Afyon tekkeleri ülkeyi daha tümüyle sarıyordu. Hastalıklar daha fazla insanın hayatına mâl oluyordu. Eğitim daha bozuktu ve okuma yazma oranı daha düşüktü. İç ve dış harpler sebebiyle ülkenin uğradığı maddî ve insanî kayıplar daha büyük rakamlara ulaşıyordu. Sanayi çok daha geri ölçülere ayak uyduruyordu. Son halk ihtilâlini bastırma amacıyla gericilerin giriştikleri tahribat belki tarihte eşine rastlanmamış derecelere varıyordu...

Rakkamların sıkıcı lisânına katlanmak pahasına bile olsa, bâzı istatistik bilgiyi hatırlıyalım.

Çan Kay Şek ve avenesi, Kıt'a Çin'ini bırakıp Formoza'ya kaçtıkları vakit, beraberlerinde Çin'in bütün altın stokunu da götürmüşlerdi...

1946'da endüstriyel istihsâl, 1936 yılı istatistiklerine nazaran, yüzde 56 düşüktü. İç harp sebebiyle tarımsal istihsal, yüzde 30 gerilemişti. Gerek kesim gerekse çekim hayvanlarının adedi, akıl almayacak seviyelere inmişti...

İstihsâlin gerek sanayide gerek tarımda böylesine (1949'da, 1936'ya oranla bile) düşüşüne karşılık nüfus (her şeye rağmen) artmıştı; yeni Çın'in kurulduğu 1949'da, 550 milyona varmıştı. Dolayısıyla, 1936 rakamları 1949'da mevcut sayılsa, yine de nüfus artımı sebebile, nüfus başına düşen istihsâl oranı gerileme kaydedecekti...

Çin'in 1949'daki çelik istihsâli Hindistan'ınkinin sâdece 1/10'nuna varabiliyordu; yâni 158 bin tonu aşamıyordu...

Ulaştırma sistemi, mutlak bir keşmekeş hâlindeydi. Demiryollarının tüm uzunluğu 12 bin mile, kullanılabilecek kara yollarının tutarı ise 48 bin mile varabiliyordu...

1949'da Çin'in yıllık nüfus başına demir istihsâli 6 buçuk libre, kömür istihsâli bir tonun onda biri, elektrik istihsâli 10 kilovat saat, pamuklu kumaş istihsâli 8 feet, kimyevî gübre istihsâli bir buçuk libreden daha azdı...

1949'da Çin'in nüfus başına geliri Birleşik Amerika'nınkinin otuzda biri idi...

İstihsal rekorları

Çin'in eski gerici rejimden kurtulduğu tarih olan 1949'daki feci durumunu açıklayacak istatistik bilgiyi, bu şekilde ve her alanda, belirtmek mümkündür. Bahis konusu bilgi, sayfalar, hattâ kitaplar doldurabilir.

Zâten, yeni Çin'in 18 yıllık başarılarını tam mânasıyla anlayabilmek için, hem eski Çin'in inanılmıyacak derecede kötü şartlarını hatırlamak şarttır; hem de, meselâ eski Çin'in Hindistan'a bile oranla o zamanki çok düşük seviyesini göz önüne getirmek, hayatî önemdedir.

Çünkü ancak böylesine kıyaslamalarla, sosyalist sistem sâyesinde ve sadece 18 yılda ve bütün hendikaplarına rağmen, yeni Çin'in ulaştığı başarıları anlamak mümkün olabilecektir.

Fakat biz, yer azlığından, özetlerle yetineceğiz. Yeni Çin'in, sosyalist sistem yardımı ile ilk 11 yılda giriştiği bâzı rakkamları vermekle yazımızı bağlıyacağız. Çünkü elimizdeki istatistik bilgi 1960 yılına aittir...

1949'da Çin'in nüfus başına geliri Birleşik Amerika'nınkinin 1/30'u tutabildiğine göre, Çin son derece fakir sayılmalıydı. Dolayısıyla, Batı'daki özel teşebbüsün «serâzat» şartlar altında ve iki asırda sağlayabildiği sermâye toplamını, böylesine hendikaplı bir Çin, hele atom devri şartlarında kolayca ortaya koyamazdı.

Yeni Çin, ne yapıp yapmalı, ka-

Çin'de uzun bir geleneği bulunan tiyatroya yeni düzende de büyük önem verilmekte

...aktadır. Resimde müzik çalışması ya-

...talizmden daha verimli ve daha modern bir sistem benimsemeliydi. Başka deyimiyle, binbir hendikap ve dertle malûl Çin'i, sâdece sosyalist bir endüstrileşme ışığa kavuşturabilirdi. Nüfus artımını aşan bir istihsâl gücünü, kısa zamanda Çin, ancak sosyalist ekonomiyle gerçekleştirebilirdi...

İşte, yeni Çin, bu modern sosyalist yolu seçti. Eski moda kapitalizmi atlayıp geride bıraktı. Zamandan kazanmak istedi. Arzusuna, çok kısa zamanda erişti...

1960'da, yeni Çin'in sermâye yatırımı yılda 14 milyar Amerikan Doları'na varmıştı...

1953 ile 1957 devresinde, yalnız yeni inşaat için Çin'deki devlet yatırımlarının tutarı 19 milyar Amerikan doları karşılığına erişiyordu. Yâni millî gelirden sağlanan her 100 Dolar'ın 23'ü, yeni devlet yatırımına yöneltilebiliyordu. Bu oran, 1958'de, her 100 Dolar'ın 30'una yükseldi.

Eğer Birleşik Amerika, böylesine yüksek oranda bir yatırıma aynı yıl girişse idi, 150 milyar Dolar'ını yeni yatırımlara ayırma durumuna geçecekti.

Zâten, bu derece yüksek bir yeni yatırım oranı, ancak Sovyetler Birliği ikinci Beş Yıllık Plânı'nda görülmüştür. Hiç bir kapitalist ülkenin endüstrileşme devrelerinde, benzerine rastlanmamıştır.

Meselâ, bir zamanlar Çin'den ileride yürüyegelmiş Hindistan'ın birinci Beş Yıllık Plânı'nda, millî gelirden sağlanan her 100 Dolar'ın ancak 7'si yatırıma yöneltilebilmiştir. Yine Hindistan'ın aynı devre, emsâli görülmemiş Amerikan ve Batı yardımıyla, yeni yatırım oranı ancak yüzde 10'u bulabilmiştir...

Çin'in çelik istihsali, 1951'de, 1 milyon tondan düşüktü. 1957'de, aynı istihsâl 6 misli artıp 5.350.000 tona; 1958'de, 11 milyon tona; 1960'da, 18.500.000 tona varmıştır. Ve bu sonuncu rakkama, yeni Çin'in köylerdeki çelik istihsâli dâhil değildir. Yine aynı rakkam, Hindistan'ın 1960 yılındaki çelik istihsâl tutarından 5 misli fazladır; o tarihte dünya altıncısı olan Fransa'nınkine çok yakındır...

Çin, endüstri geleneğine sâhip bulunmadığından, burda demir stoklarına da sahip değildi. Bu eksikliğini kapatmak uğruna, yeni Çin, pik ve döküm demir istihsâlini hızlandırdı. 1959'a oranla yüzde 37'lik bir

● Yeni Çin'in kalbi, Pekin'in bu en büyük alanında atmaktadır. Tien An Men Alanı Cumhuriyetin ilân edildiği İmparatorluk Sarayı ve sonradan yapılan Halk Sarayı da bu alandadır Mao ile diğer liderlerin katıldığı büyük törenler de bu alanda yapılmaktadır. Resimde, arkadaşımız Halûk Tansuğ, 1965'te Çin'i ziyareti sırasında Tien An Men alanında görülmektedir.

dı. Bu istihsâl tutarı, İngiltere'ninkinden yüzde 80 ve Batı Almanya'nınkinden yüzde 14 fazla idi...

1952 ile 1960 devresinde, Çin'li mâden işçileri, İngiltere'nin 53 yılda ve Birleşik Amerika'nın 22 yılda sağlayabildikleri seviyelere ulaşmışlardır. Hindistan'ınkinden 9 misli fazla kömür istihsâl etmişler; yıllık tutarı, 425 milyon tona çıkarmışlardır...

Torna makinesi istihsâli 1958'de 70 bin adetti, 1960'da 90 bin adet. Çimento, 1950'de 1.410.000 ton; 1960'da, 16 milyon ton. Tekstil, 1959'da 7 buçuk milyon metre. Elektrik gücü, Hindistan'ınkinden 3 misli fazla ve Çin'in, Fransa'dan önce geliştirmesi Fransa'nın o tarihteki istihsâl tutarına çok yakın olarak 55 milyar kilovat saat...

1960'dan 1967 sonuna kadarki devrede, yeni Çin'in istihsâl rekorları, Çin nüfusunun 700 milyonu aşmasına rağmen, tabii daha da ileri hamleler kaydetmiştir ...

İnsanî açıdan

En sansasyonel hamleye tipik misâl olarak ise, hidrojen bombasını gösterilebilir...

Fakat biz, istatistik rakkamları bir kenera bırakalım. Biraz da, insani açıdan, yeni Çin'i ele alalım.

1965 başlarında yeni Çin'i ve Hindistan'ı bizzat görmüş bir gazeteci sıfatiyle, bu genç sosyalist ülkenin fotoğrafik bir manzarasını vermeye çalışalım...

Vâkıa Çin, hâlâ fakirdir. Çünkü, meselâ İngiltere'nin 200yılda yaptığını, yeni Çin 20 yılda başarma çabasındadır. Yatırımlarının çok büyük oranını, şimdilik, ana ihtiyaç alanlarına ayırmaktadır.

Bu sebeple de fertler başbakanın...

...di açıdan fakirdirler. İstihlâk malları, lüks eşya, 200 yıl dünyayı sömürerek endüstri liderliği mevkiine tırmanmış kapitalist mutlu azınlığınkine kıyasla çok mahduttur. Vesikaya bağlıdır. Sıkı kontrola tâbidir.

Yüksek oranda ekonomik kalkınma, çok büyük çapta nufus artımı, eskiden kalma «Mirâs» ın yokluğu, gâyet tabii zorluklar yaratmaktadır.

Eski devirlerde gerekli miktar teknisyen, idâreci, eğitim personeli, v.s. yetiştirilmemiş olması her alanda kadro boşlukları doğurmaktadır. Mevcut kadrolarda da, büyük oranlarda, eskiden kalma personelin çalıştırılması gerekmektedir.

Ulaştırma sisteminin eksiklikleri ve yenilenmesindeki teknik zorluklar, mâli imkânsızlıklar ileri hamleleri frenlemektedir.

Birleşik Amerika'nın evvelâ Kore'de sonra Vietnam'da çıkardığı harpler, yeni Çin'i en hayati kalkınma devrelerinde silâhlanmaya zorlamakta bu verimsiz alanda yatırımlar yapmaya mecbur bırakmaktadır.

Fakat, bütün buların baskısı altında ezilen yeni Çin (Bizzat başbakan Çu En Lay'ın 1965'deki ifadesiyle «Henüz kalkınmaya başlamayıp sâdece kalkınma hazırlıklarına girişen» yeni Çin.) her şeye rağmen artık sefil değildir.

Bugün, kapitalist sistemi benimseyen Hindistan çok daha büyük imkânlarla, çok daha ufak hendikaplarla, bütün Batı'lı kapitalist ülkelerin eşine tarihte rastlanmamış yardımlarıyla yerinde bile sayamazken, Yeni Delhi idarecileri, her geçen gün, daha sonsuz keşmekeşlere sürüklenirlerken; Yeni Çin, umut dolu parlak bir istikbâle doğru yürüyebilmektedir.

18 yıl gibi kısa süre içerisinde, Çin, Hindistan'ın gerisinden Fransa'nın ilerisine sıçrayabilmiştir

Fakirliğe rağmen, bugün Çin'de aç...

...tır. Dilenciye rastlanmamaktadır. İşsiz mevcut değildir. Fuhuş, ülkenin hiç bir köşesinde, tutunamamaktadır. Suiistimâl ve rüşvet, tarihe karışmıştır. Hırsızlık, bir nevi sosyal garabet şeklinde, yorumlanmaktadır. En büyük ayıp yalan söylemektir. En büyük meziyet, çalışmak ve vatandaşlarına yardım etmektir.

Ve, Çin bizzat görmeyip Batı'lı haber ajanslarıyla kulakları dolanlar için inanılması çok zor bir şey, bu genç ülkede gâyetle yumuşak bir ortamın hâkim olmasıdır. Devrimden devrime sıçrayan yeni Çin'de terör havası, kat'iyen yoktur. Hattâ, Hitlervari otoriter rejimleri düşünenler, yeni Çin'de mübalâğlı ölçülere varan bir miktar «Sivil» (başıbozuk) lâubâlilik bile sezebileceklerdir

Bugünkü Çin halkı belki dünyanın en rahat, yumuşak ve neşeli insan kütlesidir. Hindistan'daki emniyetsizliğe dengesizliğe; hattâ ve hattâ, resmî makamların otorite merakına yeni Çin'de rastlanmaz.

Bir tren süpürücüsü ile bir dışişleri bakanlığı müsteşarı, sanki kırk yıllık arkadaşmış gibi, konuşurlar. Bir bakanlık avlusunda, kimin hademe, kimin müsteşar, kimin bakan olduğu anlaşılmaz. İnsan toplulukları, her yerde ve her şekilde böylesine eşittir.

Evet, yeni Çin, eskiden ümitsiz bir «Hasta adam» bilinirdi; Hindistan'dan bile beter gerilikte, ülke sayılırdı. Bu gün ise yeni Çin, binbir hendikapına rağmen, 18 yıl gibi çok kısa zamanda Batı'nın en ileri endüstri ülkelerini geçme yarışındadır. Kendini, artık Hindistan'la mukayese bile etmemektedir.

Elinde tuttuğu «Sihirli Değnek» ise, sâdece ve sâdece, modern bir sistemdir. Yeni Çin, bilinmeyen bir keşif yapmamıştır, bilinen sosyalizmi benimsemiştir

SON

Devrim Stratejisi üzerine açık oturum

Türkiye gibi geri kalmış bir ülkede toplumu daha ileriye götürecek bir «devrim» in gerekliliği konusunda hemen hemen tüm ilerici güçler görüş birliği halindedir. Ancak «devrim» kelimesiyle neyin kastedildiği, bunun nasıl bir devrim olacağı, devrimi gerçekleştirmek için ne gibi bir strateji uygulanacağı ve bu stratejiye göre devrimi gerçekleştirecek olan kuvvetlerin nelerden ibaret olduğu konularında çeşitli görüşler mevcuttur.

Zaman zaman basında ve özel toplantılarda tartışılan bu konuları bir açıklığa kavuşturmak üzere İstanbul Yüksek Teknik Okulu Talebe Birliği tarafından önceki hafta İstanbul TÖS Salonu'nda bir seminer düzenlemiş ve seminerin sonunda da bütün konuşmacıların karşı karşıya gelmesini sağlamak amacıyla bir açık oturum yapılmıştır.

Organizasyonun bozukluğuna ve toplantı tarihinin son anda tesbit edilmesine rağmen TÖS salonunu hıncahınç dolduran bir dinleyici kitlesinin izlediği açık oturumda konuşmacılardan üçü, TİP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi ve Urfa Milletvekili Behice Boran, Yazar İlhan Selçuk ve Mihri Belli, ayrı ayrı görüşlerin temsilcileri olarak karşı karşıya gelmişlerdir.

Raif Ertem'in yönettiği açık oturumda konuşmacılara üç turda sadece onar dakika konuşma hakkı tanınmış ve birinci turda ilk olarak İlhan Selçuk konuşmuştur.

Selçuk konuşmasına **«Devrimciler ve devrimci partiler iktidara devrimle gelirler»** diye başladıktan sonra devrimin ne olduğunu şöyle açıklamıştır:

«Çağımızda devrim kavramından anlaşılan şey, sosyalist devrimdir. Devrimde muhakkak surette toplum kanunlarını bilerek toplumu etkileme, ona müdahele etme kavramı vardır. Devrim, içinde yaşadığımız hukuk düzenine karşıdır. Anayasa çerçevesinde devrimi gerçekleştirmeğe gayret edersek devrimci değil reformcu oluruz. İster devrimci, ister reformcu olalım, sosyalist devrimi yapacak olan emekçilerdir. Sosyalizm proletaryanın ürünüdür. Bu, bilimsel gerçektir. Devrim stratejisi bu gerçeği kabul ettikten sonra gelir. Sosyalist devrimin kaynağı işçidir. Onun karşısında burjuvazi vardır. Ancak bir devrimci, devrim stratejisini tesbit ederken kendisiyle beraber olan ve karşısında bulunan güçleri tesbit etmek zorundadır. Bunun için toplum sınıflarını tahlil etmek gerekir. Ayrıca millet gerçeği değerlendirilmelidir. Çünkü bizler bir milletin üyeleriyiz. İç sömürüye karşı savaş, sosyalizm savaşıdır ve emekçiler tarafından verilecektir. Dış sömürüye karşı savaş ise emperyalizme karşı savaştır. Emperyalizme karşı savaşa başka güçler de katılabilir. Bu güçleri hesaba katıp değerini vermek zorundayız.

Devrim stratejisi şu ilkelere bağlı olmalıdır:

1. Türkiye'de devrimci bağımsız olacaktır. Dış merkezlere bağlı bir sosyalist akımın Türkiye'de şansı yoktur.

2. Milliyetçi olacaktır. Yani devletin bağımsızlığını sonuna kadar savunacaktır.

3. Yapıcı sosyalizm olacaktır.

> ● **BEHİCE BORAN : Biz seçimlerle iktidara gelmeyi mümkün görüyoruz ve o yolda çalışıyoruz.** Emekçi sınıfların parlamenter yoldan iktidara gelmesini egemen sınıflar engellerlerse, ya karşı devrim bir terör rejimi kurar yada bilinçlenmiş ve örgütlenmiş kitleler anayasanın tanıdığı direnme hakkını kullanırlar.
>
> ● **İLHAN SELÇUK** : Devrimciler ve devrimci partiler iktidara devrimle gelirler. Devrim, içinde yaşadığımız hukuk düzenine karşıdır. Anayasa çevresinde devrimi gerçekleştirmeğe gayret edersek, devrimci değil, reformcu oluruz. Nerede ordu sosyalist akımın yanında ise orada sosyalizm gerçekleşir. Ordu ve CHP milliyetçi güçlerin safındadır.
>
> ● **MİHRİ BELLİ** : Önümüzdeki devrimci görev, milli demokratik devrimi gerçekleştirmek, bağımsızlığı sağlamak, feodal kalıntıları silmek, sosyalist bilinci emekçi kitlelere aşılamaktır. Devrimin temel kuvvetleri, şehir ve köy proletaryası, şehirlerin ve köylerin yarı proleter unsurları, şehir ve köy küçük burjuvazisi, asker sivil aydın zümredir.

Türkiye'nin büyük çoğunluğunu köylülükten işçiliğe geçirmek için sanayi kurulması şarttır.

Ancak sosyalist düzene de aşamalı olarak varılabilir. Bugünkü aşamada devrimci mücadelenin tarafları şu soruya göre tesbit edilmelidir: «Kompradordan yana mısın? Yoksa bu memleketin milliyetçi, emekçi, işçi, köylü sınıflarından yana mısın?»

Mücadele bu iki taraf arasında olacaktır.

Ve devrimciler, istesek de, istemesek de, devrimle iktidara geleceklerdir. Çünkü ne kadar Anayasaya bağlı olursak olalım, devrimcilerin iktidara seçimle gelmesi söz konusu olunca, karşı taraf, tıpkı Vietnam'da, Yunanistan'da olduğu gibi harekete geçmekte, bunun üzerine devrim zorunlu hale gelmektedir. Unutmayalım ki, kompradorlar ve Amerika Türkiye'nin içindedirler ve planlarını şimdiden hazırlamaktadırlar.»

Daha sonra konuşan Mihri Belli, ana ilkelerde bütün sosyalistler arasında bir görüş birliği sağlanabilmesi için 141 ve 142. maddelerden mahkûm olanların da sosyalist örgüte girmelerinin zorunlu olduğunu ve her şeyden evvel bunun sağlanması gerektiğini belirterek **«Bugün Nazım Hikmet aramızda olsaydı, bir sosyalist örgüte giremezdi. Sosyalizm için mücadele, bu aşamada her şeyden önce, özgürlük için mücadeledir»** demiş ve devrim stratejisi konusunda görüşlerini şöyle açıklamıştır:

«Strateji, belirli bir devrim aşamasında hangi güçleri hedef alacağımızı, hangi güçlere darbeyi indireceğimizi, devrimi yapacak olan güçlerin hangileri olduğunu ve devrimin yedek kuvvetlerinin hangileri olduğunu saptamak ve stratejik hedefe, yani o aşamada gerçekleşmesi gereken hedefe varmak için eylem planı tesbit edip o planın uygulanması için mücadele etmektir. Bir ülke bağımsız değilse ve feodal kalıntılar varsa, strateji, bağımsızlığı sağlamak, kalıntıları silmek, sosyalist bilinci emekçi kitlelere aşılamaktır. Bu aşama, demokratik devrim aşamasıdır. Ben İlhan Selçuk ile hemfikir değilim. Çağrımızda iki türlü devrim vardır: Milli demokratik devrim ve sosyalist devrim... Milli demokratik devrimin görevi, milli bağımsızlığın sağlanması, feodal kalıntıların silinmesi ve ülkenin bütün vatandaşlarının eşit haklara sahip özgür insanlar haline gelmesidir. Sosyalist devrimin görevi ise özel mülkiyet ile üretimin kollektif biçimi arasındaki çelişkiye son vermek, sosyalizmi kurmak ve bütün insanların maddi ve manevi gelişme olanaklarını yaratmaktır.

Türk devriminin stratejisi nedir?

Önümüzdeki devrimci görev, milli demokratik devrimi gerçekleştirmektir. Ama bu, bir sosyalistin sosyalizmden vazgeçmesi anlamına gelmez. Her sosyalist örgütün bir asgari ve bir de azami programı vardır. Azami program sosyalizmdir. Asgari program ise, önümüzdeki görev ne ise odur. Biz demokratik devrimden yanayız. Çünkü, demokratik devrimi başardığımız gün sosyalist devrimin eşiğine varmış olacağız. Amerika'yı kovduğumuz gün, toprak reformu ile köylüyü özgür vatandaş durumuna getirdiğimiz gün, kompradorun eylem alanlarını millileştirdiğimiz gün, sosyalist devrimin eşiğine gelmiş olacağız. Ve o zaman şiar, özel mülkiyetin kaldırılması, sosyalizmin kurulması şiarı olacaktır. Ama bu şiarı bugünden istedin mi, kendini tecrit edersin, düşmanın ekmeğine yağ sürersin. Demokratik devrimden yana olan güçleri kendinden uzaklaştırırsın, devrim gemisini karaya oturtursun.»

Mihri Belli bundan sonra öteki sosyalist ülkelerdeki demokratik devrim hareketlerinden örnekler vererek askeri esaslara göre hazırlamış olduğu devrim stratejisi planını açıklamıştır:

«HEDEF: Türkiye'yi emperyalizmin sömürü alanı durumundan kurtarmak için emperyalizm ile vesayet ilişkilerine son vermek, emperyalizm ile, milli bağımsızlık ile bağdaşmayan iktisadi, askeri v.b. bağları koparmak, emperyalizmin işbirlikçisi durumunda sermaye çevrelerinin sömürü alanlarını millileştirmek, bunlarla ittifak durumunda olan feodal kalıntıları köklü dönüşümlerle saf dışı etmek ve işbirlikçi asalak sınıfları sömürü alanından yoksun ederek ekonomimiz ve toplumsal hayatımız üzerindeki baskılarına son vermek; tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye'yi gerçekleştirmek.

DEVRİMİN TEMEL KUVVETLERİ: Şehir ve köy proletaryası, şehirlerin ve köylerin yarı proleter unsurları, şehir ve köy küçük burjuvazisi, asker-sivil aydın zümre (küçük burjuva bürokrasisi).

DEVRİMİN YEDEK KUVVETLERİ: Burjuvazinin milli nitelik taşıyan kolu, (bu sınıf, karşı devrimin kucağına itilmeyerek hiç değilse tarafsızlaştırmalıdır.)

KARŞIYA ALINACAK VE TECRİT EDİLECEK KUVVETLER: Bilinçsiz emekçi yığınlarını hâlâ etkileyebilen emperyalizmin dayanağı, işbirlikçi sermaye ve onunla ittifak durumunda olan feodal kalıntılar (ağalık düzeni, taşra mütegallibesi).

KUVVETLERİN DÜZENLENME PLANI: Şehir ve köy proletaryasının, yarı proleter unsurların, şehir ve köy küçük burjuvazisinin, askeri-sivil aydın zümrenin (küçük burjuva bürokrasisi) ittifakını temsil eden, bütün devrimci güçlerin kendi öz örgütleriyle katılacakları DEVRİMCİ GÜÇ BİRLİĞİ.»

Birinci turun son konuşmasını yapan Behice Boran strateji üzerine görüşlerini daha önce açıkladığını belirterek (geçen sayımızda yayınlanmıştır), on dakikalık konuşmasında sadece İlhan Selçuk'un görüşlerine cevap vereceğini söylemiş ve devrim anlayışı üzerindeki görüş farklarını şu şekilde ortaya koymuştur:

«İlhan Selçuk'un devrim hareketini, bir ihtilâl hareketi, silahlı bir direnme, mücadele hareketi olarak kabul ettiği anlaşılıyor. Sosyalist teoride devrim mutlaka ihtilal veya sair şekillerde silahlı mücadele değildir. Devrimin son yıllarda pasifik ve non pasifik şekilleri tartışılmaktadır. Yani silahlı olan ve olmayan şekilleri... Devrimin silahlı yoldan gerçekleştirilebileceğini savunan Regis Debray bile, devrimin çok uzun süreli bir hareket olduğunu ve bu harekete seçimlerle parlamentoya girmenin de dahil bulunduğunu söylüyor ve son konuşmasında, «Devrimci stratejinin Problemleri»**nde şöyle diyor:**

«Bir burjuva demokrasisinde bir burjuva aracı olan seçimlerin kullanılması ayrı bir konudur; bir burjuva aracı olan seçimlerin burjuvaca kullanılışı ayrı bir konudur..»

Bu, şu demektir: Çok partili burjuva demokrasisinde bir işçi sınıfı, burjuva aracı olan seçimleri kullanır, ama dikkat etmesi gereken nokta, bunları burjuva tarzında kullanmamaktır. Nitekim biz TİP olarak bütün açıklamalarımızda belirtmişizdir ki, biz seçimlerle iktidara gelebilmeyi muhtemel ve mümkün görüyoruz. O yolda çalışıyoruz. Ama seçimlerle iktidara gelmek demek, oy avcılığıyla iktidara gelmek demek değildir. Biz, halkın bilinçlenmesini, örgütlenmesini, kendi sınıfının bilincine varmasını ve emekçi kitleleri olarak Anayasanın kendisine tanımış olduğu haklara sahip çıkmasını istiyoruz ve diyoruz ki: Devlete sahip çıkmadan önce kendi

«Devrim Stratejisi ne olmalıdır?» konulu açık oturumda (Soldan sağa) Behice Boran, İlhan Selçuk, yönetici Raif Ertem ve Mihri Belli...

partine sahip çık, kendi partinde örgütlen, kendi partinin yönetimine ağırlığını koy... İşte, biz böyle bir seçim düşünüyoruz. Seçimleri burjuvaca değil, sosyalistçe kullanmayı düşünüyoruz. Parlamentoda çoğunluğu aldıktan sonra da bize oy verenleri kendi haline bırakmayacağız. Emekçi kitleleri, işçi sınıfı başta olmak üzere, örgütlü, aktif bir kuvvet halinde tutacağız...

Ancak bilimle ihtimaller üzerine konuşulur, bugünkü şartlar değişebilir. Karşı güçler, emekçilerin iktidara gelmesine müsaade etmeyebilirler. Gelecek üzerine hesap yaparken, egemen sınıfların gücünü hesaba katarken sosyalistleri ve emekçi sınıfları hesap dışında bırakarak ihtimaller yürütmek yanlıştır. Biz o zamana kadar emekçi sınıflarını bilinçlendirmeğe ve örgütlemeğe, Türkiye'nin politikasında ağırlığı olan bir güç haline getirmeğe muvaffak olursak, o zaman egemen sınıflar bu isteklerini gerçekleştiremiyebilirler. Bu bize bağlıdır. Engellerlerse ne olur? O zaman ya karşı devrim galip gelir, bir terör rejimi kurar, ya da bilinçlenmiş ve örgütlenmiş kitleler, haklarını direnmek suretiyle korumak bilincine gelebilir. O zaman mücadelenin şekli değişir. Anayasamız, direnmeyi hukuki bir hak haline getirmiş belki de dünyadaki tek anayasadır. Hukukun muhafazakâr bir düzen olduğu kaidedir. Ama her genel kaidenin istisnaları vardır. Türkiye'nin gelişmesi öyle bir noktaya gelmiştir ki, anayasa düzeni, toplumun fiili düzeninin gerisinde değildir, ilerisindedir. Bu anayasa, sosyalizme açık bir anayasadır. Anayasanın getirdiği düzen, sosyalist bir düzen değildir. Anayasa, sosyalizme gidecek bir rota üzerinde gelişmeğe açık bir anayasadır.

Diğer noktalarda ise Selçuk ile mutabıkım...»

Boran'ın büyük tezahüratla karşılanan bu konuşmasından sonra ikinci turda söz ilk olarak Mihri Belli'ye verilmiştir. Belli, bu konuşmasında sınıfların tahlilini yapmış, proleteryanın, sonuna kadar devrimci olduğunu, bugün belli şekilde şartlandırılmış olsa bile bu durumun çok yakında sona ereceğini ve emekçilerin kendi davalarına sahip çıkarak siyaset alanına girebileceklerini belirtmiş, devrimin öteki temel kuvvetlerini şöyle değerlendirmiştir:

KÜÇÜK BURJUVAZİ: Bunların ipleri kompradorun elindedir. Sömürülmektedirler. Bunların çıkarları devrimden yana olmaktır. Yeter ki, bunun bilincine varmış olsunlar.

500 BİN ASKER - SİVİL AYDIN ZÜMRE: Tarihte bir çok hareketler onun önderliğinde olmuştur. Bağımsız bir güçtür. Milli demokratik devrim aşamalarında egemen olabilmektedir. Cezayir'de, Küba'da olduğu gibi... Bu güç çok kaypaklıklar göstermiştir, fakat bir niteliği vardır: Milli Kurtuluş Savaşı denemesinden geçmiştir. Milliyetçidir. Milliyetçi olabilmek de, bu aşamada devrimci bir potansiyeli temsil eder. Onun için bu zümreyi devrimci güçler listesine katıyoruz.»

İkinci konuşmasında Mihri Belli'ye cevap veren Behice Boran, bazı otoritelerden cümleler alınarak tartışmada kullanılmasının Orta Çağ'a özgü skolastik bir usûl olduğunu, oysaki bilimsel sosyalizmin metodunun, inceleme, değerlendirme, sonuçlar çıkartma metodu olduğunu, bir şeyin her hangi bir otorite tarafından söylendiği için değil, ancak gerçeklere uygun olduğu takdirde doğru sayılabileceğini belirttikten sonra, TİP'e mal edilen «parti dışında olanlar sosyalist değildir» iddiasının üzerinde durmuş ve şöyle demiştir:

«Bizim böyle bir iddiada bulunduğumuz doğru değildir. Evet, «diğer sistemler gerçeği inceleyip yansıtmakla yetinmişlerdir; sosyalist sistem ise gerçeği değiştirme metodudur» dedim. Ve bundan dolayıdır ki, bir sosyalist örgüt, bir sosyalist kişi, mutlâk surette eylemde bulunan, uygulayan kişidir. Sosyalist literatürde bu genel kaidenin aksine hüküm yoktur. Ancak öyle kanunlar var ki, meselâ memurları, bazı mahkûmiyetleri olanları eyleme katılmaktan menediyor. Bundan dolayı onları suçlayamayız. Ama parti üyesi olamamak demek, sosyalist eyleme katılmamak demek değildir. Bizim öyle ilçelerimiz var ki, aslında öğretmenlerin yardımı ile kurulmuştur. Üye olmasalar da, bu arkadaşlar eylemin içindedirler. Özel durumları dolayısıyla partiye giremeyen gerçek sosyalistler, partinin dışında da eyleme yardımcı olabilirler. Partiye üye olmayan sosyalistlerin katiyen yapmayacakları yegane şey, emekçilerin tek örgütü olan partiyi bölmek, parçalamak, gelişmesini engellemektir.

«İşçi sınıfının öncülüğüne kim karşı çıkıyor» diyorlar. Belki sözle karşı çıkılmıyor. Ama «CHP öyle bir parti haline gelebilir ki, en devrimci sosyalistten, bağımsızlıktan yana mukaddesatçıya kadar hepsini içinde toplayabilir.», «bu hareket politik partilerin dışında ve üstündedir» dediğiniz zaman, bu sözler «İşçi sınıfının öncülüğüne kim karşı çıkıyor?» sorusuna taban tabana zıttır.

Sivil - asker aydın zümrenin bağımsız bir güç olduğunu söylediler. Sosyalist teoride böyle değildir. Bağımsız olamaz. Bu zümre, daima toplumdaki temel sınıflardan birine dayanarak, onun sözcüsü olarak hareket eder ve böyle hareket etmiştir.»

İkinci turun son konuşmasını yapan İlhan Selçuk, Behice Boran'a cevap vererek, Lâtin Amerika'da sosyalist devrimin gerilla savaşı ile gerçekleştirildiğini, gerillacının parti dışında kaldığını, hattâ Castro ile partinin arasının soğuk olduğunu, devrimin parti dışında da gerçekleştirilebileceğini söylemiş, AP iktidarının görülmemiş bir şekilde komprador kapitalizmini geliştirdiğini belirterek bunun karşısında TİP, devrimci güçler ve sırasında CHP nin de bulunduğunu ileri sürmüştür. Selçuk'un CHP'yi zikretmesi, salondaki dinleyicilerin büyük kısmı tarafından protesto edilmiş, bunun üzerine konuşmacı «Siz her noktada CHP ile ayniyet mi arıyorsunuz?» diye sormuştur. Selçuk, sözlerine şöyle son vermiştir: «Bilimde kehanet yoktur. Devrimci hareket devrimle gerçekleşir. Hazır olun. Çünkü karşı taraf ancak devrimle gidecektir. İşte Yunanistan... Komprador kapitalizmine karşı ne kadar bilinçlendirilirse, millet, sosyalizme giden yolda o kadar yekvücut olacaktır...»

Üçüncü turda söz ilk olarak Behice Boran'a verilmiştir. On dakikalık zamanda diğer konuşmacıların görüşlerini tamamen cevaplandırmasının mümkün olamayacağını belirten Boran, sadece Mihri Belli'nin «Milli demokratik devrim» görüşü üzerinde durarak şunları söylemiştir:

«Demokratik devrim safhasında kapitalist ilişkilerin dışına çıkmayacağız, diyor kitap... Marx, toplumların bir belirli safhadan, kapitalist safhadan geçmesi zorunludur, diyor. Halbuki biz diyoruz ki, az gelişmiş ülkeler için ve Türkiye için batı modeli bir kapitalist gelişmeden geçmek zorunlu değildir. Az gelişmiş ülkeler, sosyalizme giden bir rota üzerinde bir kalkınma ile batı modelindeki bir kapitalist safhayı atlayarak sosyalizme varabilirler. Biz iktidara geldiğimiz zaman, kapitalist ilişkilerin dışına çıkan bir merhaleyi kabul edeceğiz. Az gelişmiş ülkeler için kapitalist yoldan kalkınma ve gelişme mümkün değildir. Toplumların yapısına göre strateji tayin edilir. Demokratik devrim safhasının öne sürüldüğü Çarlık Rusyası, az gelişmiş bir ülke değildi. Kapitalist dünyanın bir parçası idi. Kapitalist güçlerin gelişmekte olduğu bir ülke idi. Biz kapitalist emperyalizminin sömürüsü altında az gelişmiş bir ülkeyiz. Milli devrim ve milli demokrasi kavramları ise, 1960'tan sonra yeni bağımsızlığa kavuşmuş Asya ve Afrika ülkeleri göz önünde tutularak ileri sürülmüştür. Bunlar sanayii az gelişmiş veya hiç gelişmemiş, işçi sınıfı ya hiç olmayan ya da çok az olan, işçi sınıfı partileri bulunmayan ülkelerdir. Buralarda milli demokrasi ve milli devrimin başarılabilmesi, ara sınıfların koalisyonu iktidarı olarak öngörülmüştür. Ama gerek demokratik devrim, gerekse milli devrim ve milli demokrasi merhaleleri ileri sürülürken, daima ve daima burjuvazinin tutarsızlığı, çelişkisi üzerinde durulmuş ve burjuvazinin yönetimindeki bir iktidar safhasında kapitalist gelişme bakımından dahi zaruri reformların yapılamayacağı gayet sarahatla belirtilmiştir. Türkiye ise az gelişmiş bir ülke olarak milli burjuva demokratik devrimini yapmıştır: Kurtuluş savaşı... Ama, az gelişmiş ülkelerde tutarsız ve çelişkiler içindeki bir burjuvazinin yapabildiği kadar yapabilmiştir. Ara sınıfların iktidarı, emekçilerin aktif bir güç olarak katılmadığı bir iktidar ne toprak reformu yapabilir, ne de burjuva demokrasisini batıdaki derecede gerçekleştirebilir. Çünkü batıdaki kadar gelişmiş, sanayileşmiş bir toplum değildir.

Emekçi sınıfların yetersiz olduğu yerlerde askeri darbeler yapılır ama, bu darbeleri yapanlar, başta kalacaklarsa sınıflardan birine dayanmak zorundadırlar. Askeri darbeler, şimdiye kadar toplum yapısını değiştiremedikleri için hep egemen sınıfların etkisinde kalmışlardır. Çünkü, sivil - asker aydın kadro, bağımsız bir güç değildir. Ama bu, onların emekçilerin dâvasına kazanılmaması demek değildir. Ancak bu, işçi sınıfının politik hareketinin, bu demokratik harekette, anayasanın eksiksiz, tastamam uygulanması hareketinde öncü kuvvet haline getirilmesiyle mümkün olabilir...»

Behice Boran diğer konuşmacıların bütün iddialarını cevaplandıramadan on dakikalık süre dolmuş, konuşma süresinin uzatılması veya sonradan bir daha konuşma hakkı verilmesi için dinleyicilerin yaptıkları sürekli tezahürata rağmen, oturumun yöneticisi Boran'a bir daha söz vermemiştir.

İlhan Selçuk, son konuşmasında devrimci stratejide ordu'nun önemi üzerinde durarak özetle şöyle demiştir:

«Nerede ordu sosyalist akımın yanında ise, orada sosyalizm gerçekleşiyor, nerede karşısında ise orada faşistler galip geliyor. Ordunun milliyetçi güçlerin safında yer alacağı konusunda tereddüde düşen sosyalist akım, başarıya ulaşamaz. Türkiye'de milli kurtuluş savaşı geleneğinde bir ordu var. Türk Ordusu'nun, Türkiye'deki sosyalist akımın anayasa çerçevesi içinde teminatı olacağına inanıyorum. Bütün mesele, devrim stratejisini tesbit ederken, Amerika'nın Türkiye'de üslendiği hesap edilmelidir.

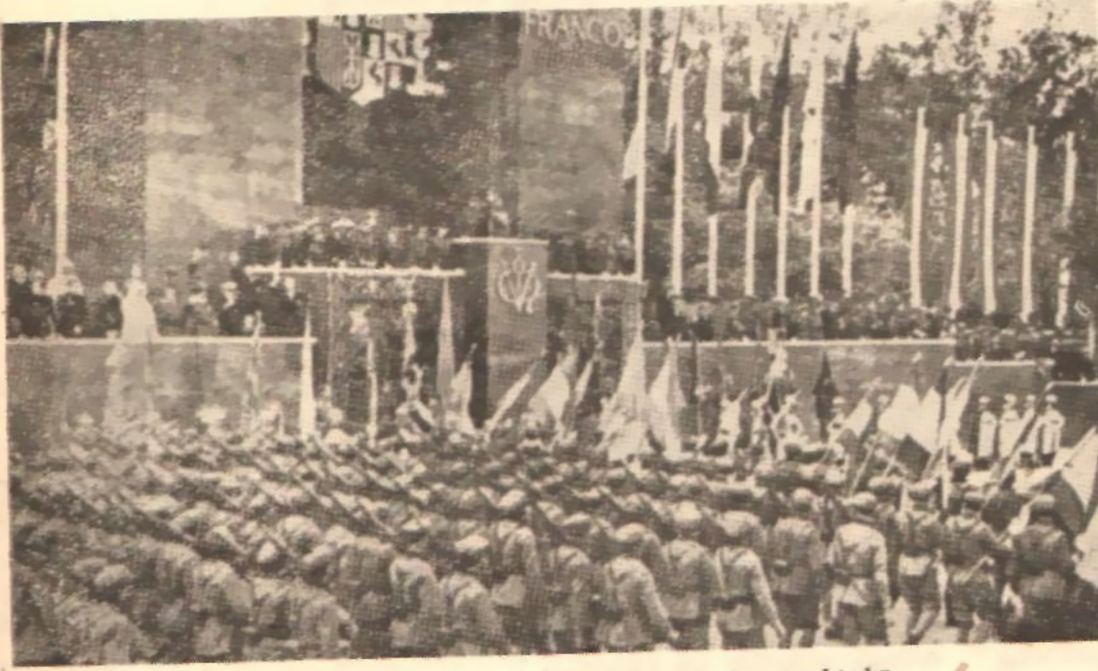
Elbette sosyalizmi emekçiler kuracaklardır. Zaten bilimsel gerçek de budur. Ara sınıflar da emekçilerden yanadır. Niçin ara tabakaları suçluyoruz? (Burada Behice Boran «Ben ara sınıfları suçlamadım» diye müdahalede bulunmuştur.)

Mihri Belli ile bir anlaşmazlığımız var... Milli demokratik devrim ve sosyalist devrim diye ikiye ayırdı. Ben devrim denince, genel olarak sosyalist devrimi anlıyorum. Ama sosyalizme giden aşamalar içinde milli demokratik devrim de vardır. Türkiye milli demokratik devrim safhasındadır. Daha sosyalist devrimin içinde değiliz. Sosyalist devrim için Türk sosyalist partisi ile beraber bütün emekçilerin, aydınların, halkımızın, işçimizin bilinçlendirilmesi çağındayız...»

Oturumun son konuşmasını yapan Mihri Belli, sözü İşçi Partisine getirerek parti yöneticilerini eleştirmek gerektiğini söylemiş ve partinin daha iyi çalışması için şu öneride bulunmuştur:

«Her sosyalist örgüt kendi içinde bilimsel sosyalizmi öğretmek için, üyelerini teorik bakımdan yetiştirmek için çalışmakla görevlidir. Mutlâka ekonomi politiği öğreneceksiniz ve her hafta bir bölümü parti içinde tartışacaksınız. Köye gidebilmek, köylüyü bilinçli kadro olarak yetiştirebilmek için, teorik bakımdan yetişmiş olmak gerektir. Her ay bir devrimci roman okunacaktır. Ve kim yerinde sayıyor ve ilerleme göstermiyorsa, partiden çıkarılacaktır; istediği kadar mitinglerde alkışlansa da... Bu devrimci partinin görevidir...»

TİP'e yöneltilen eleştirilere Behice Boran cevap vermek istemişse de, oturum yöneticisi, son sözü Mihri Belli'de bırakmak suretiyle oturuma son vermiştir.

İspanya'da faşist rejim tamamen orduya dayanmaktadır.

Otuz yıldır süren diktanın yarattığı maddi ve manevi çöküntünün izlerini her İspanyol'un yüzünde görmek mümkündür.

Kaynayan İspanya

Selma AŞHWORTH Londra'dan yazıyor

Türkiye'yi yöneten efendilerin işlerine gelmiyen haberlere Türk basınında pek rastlanamaz. Faşist metodlarla güdülen diyarlarda olup bitenler, Türk kamu oyuna duyurulmaz. Tabii bunun nedenini hepimiz biliriz.

Uzun bir süredir İspanya kaynıyor... İşçiler, üniversite öğrencileri, aydınlar, memurlar, hattâ katolik din adamları, papazlar... Sağcı rejimden yaka silkenlerin bini bir para. Keyfi ve rahatı yerinde olan asilzadeler, dükler ve düşesler arasında bile, Franco polisinin hapise attığı kimseler var.

İspanyol sansüründen sızıp, özgür dünya basınında çıkan haberler gün geçtikçe artmakta ve önem kazanmaktadır. 1967 nisanında, İspanyol meclisi «Cortes» in entellektüel ve gündelik yaşanımı büsbütün zorlaştıracak, baskı altına alacak yeni kanunlar ortaya atması, sessiz sedasız bekliyen yılanı kamçılamış oldu.

12 Nisan : Madrid Üniversitesi öğrencilerinin yaptığı protesto mitingi sonucu, polis 20 öğrenciyi tutuklamıştır. Tıp fakültesi öğrencileri, fakülte binası önünde, büyük bir ateş yakarak, gündelik gazeteleri içine atmışlardır. Sonra da «Özgürlük» diye bağırarak, bir polis arabasını devirmişler ve polisi taşlamışlardır.

(Reuter, 13 Nisan. 1967)
(The Times, 13 Nisan, 1967)

14 Nisan : Barselona'da Üniversite öğrencileri, bir süre önce hapse atılmış 12 öğrencinin, hâlâ mahkemeye sevkedilmemiş olmalarını protesto amacıyla, hapishanenin önünde oturmuşlar ve 4 saat tekmil Barselona trafiğini aksatmışlardır. Aynı gün, Madrid'te, Barselona'da ve Bilbao'da işçi ve öğrenciler çeşitli mitingler yapmışlardır.

(The Times, Madrid muhabiri, 15 Nisan. 1967)

15 Nisan : Madrid'te Üniversite sitesinde toplanan öğrenciler, ufak gruplar halinde, şehrin muhtelif kısımlarına dağılmışlardır. Ellerindeki beyannameleri sokaktan geçenlere ve evlere dağıtmışlardır. Polisin gizlice basıldığını söylediği bu beyannamede, öğrenci liderleri, Üniversite öğrencilerine ve ilerici profesörlere yapılan baskıları haykırmaktaydı. Castellana Bulvarında, Adalet Bakanlığının önünde, öğrenciler, «18 Temmuz, 1936'yı unutmavın» diye bağırmak cesaretini göstermişlerdir. (18 Temmuz, 1936'da İspanya iç savaşı başlamıştı.)

(New York Times News Service, 16. Nisan 1967)

25 Nisan : Madrid Üniversitesi öğrencileri, öğrenci derneklerinin demokratik yollarla seçim yapmalarını ve çalışmalarını istemek için bütün yaz ayları boyunca sürecek mitinglerine başladılar. Bilbao'da **«Deusto»** Cizvit Üniversitesinde ve Sanayi Mühendisliği Okulunda öğrenciler dersleri boykot ettiler. Ayni gün, Madrid, Barselona ve Bilbao'da tutuklanan öğrenci sayısı yirmiden fazladır.

(The Times, Madrid Muhabiri. 26. Nisan. 1967).

Bu öğrenci miting ve protestolarının yapıldığı günlerde, din adamları arasında da kaynaşmalar oluyordu. Luis İbarra adında bir katolik papazı, Bask eyaleti valisi tarafından, mahkemeye verilmeden altı ay hapis cezasına çarptırıldı ve 25.000 Peseta para ödemeye mahkûm edildi. Katolik papazı, Franco rejimine duyduğu antipatiyi göstermek için, Modragon şehrindeki Franco anıtının kaidesinde duran çelenkleri ve çiçekleri, kaldırıp atmıştı. Bu anıt, iç savaş sırasında sadece Franco'nun yanında savaşmış kişiler için dikilmiştir ve üzerinde: **Özgürlük savaşında Tanrı ve vatan için ölenlerin hâtırasına»** yazılıdır. (The Times, 26 Nisan, 1967) Papaz Luis İbarra, iki ay önce hapisten çıkmış, fakat kilise komandanlarının baskısıyla görevine dönmesi engellenmiş ve Güney İspanya'da bir manastıra sürülmüştür.

Agence France Presse, 26 Nisan, 1967'de şu haberi vermektedir: İspanyol hükümetinin kanun dışı saydığı, solcu **«İşçiler komitesi»** nin 5 lideri Madrid'te tevkif edilmiştir. **«İşçiler Komitesi»** nin liderleri, cuma gecesi, Madrid'in güneyinde, fakir bir mahallenin kilisesinde yaptıkları toplantı sırasında yakalanmışlardır. Kilisenin papazı, komite üyelerindendir.

Mayıs, 1967'de Barselona Başpiskopos'u Dr. Marcelo Gonzalez ,din adamlarına sert bir bildiri göndermek zorunda kalmıştır. **«1 Mayıs, gösterilerine katılan ve bu gösterilerde tutuklanan papazların sayısı, Roman Katolik Kilisesini endişeye düşürecek kadar kabarıktır. Sosyalist olduklarını söyleyen papazların, kiliselerinin içinde, işçilerin kanun dışı gizli toplantılar yapmalarına müsaade etmeleri, Kiliseyi, Polis ve İç İşleri Bakanlığı karşısında güç durumlara sokmaktadır. Bundan böyle, din adamlarının miting ve protesto gösterilerine katılmamalarını emrediyorum.»**

Polis, tekstil şehri Sabadel'de, **«Mukaddes Kalb»** kilisesinde, işçilerin, gizli toplantılar yaptığını öğrendiği zaman, kiliseyi basmak için, Başpiskopos Dr. Marcelo Gonzalez'den izin almak zorunda kalmıştır.

Mayıs 7'de, yüksek rütbeli din adamlarının imzaladığı manifestolar, İspanya'nın, büyük, küçük tekmil şehir ve kasabalarında, elden ele geçmekteydi. Din adamları, kendi kiliselerine gelen vatandaşların, işsizlikten, yokluktan ve baskıdan neler çektiklerini gözleriyle gördüklerini ve her gün bu zavallı insanları teselli ile uğraştıklarını, ancak ruhani tesellinin tek başına bir faydası olamıyacağını söylemektedirler. İspanya gibi, koyu Katolik düşünümün hâkim olduğu bir diyarda, din adamlarının bu derece cesur olabilmeleri, pek çok şeylere delâlet eder.

İspanya'nın faşist diktatörü Franco

Gene Mayıs ayında, Madrid ve Barselona Üniversitelerindeki olayları takiben, İspanyol Hükümeti çok sıkı bir tedbir almak zorunda kalmıştır. Bundan böyle polis tarafından tutuklanacak öğrenciler, derhal orduya sevkedileceklerdir. (The Times, 17. Mayıs: 1967)

Madrid Üniversitesi öğrencileri Mayıs 17'de Fen Fakültesi binasında ayaklandılar. Bu, şimdiye kadar yaptıkları nümayişlerin en azılısı olmuştur. 1500 öğrencinin katıldığı bu isyan. Dekanın odasının işgal edilmesivle başlamış sonra cam, pençere, tekmil mobilyalar kırılmıştır. Polis Üniversi-

ANT'ın yenj adresi

ANT idarehanc.inin adresi bu haftadan itibaren değişmiştir. Yeni idarehanemiz TMTF Genel Merkezi'nin yanındaki Başmusahip sokak'ta Emek İş Hanı'nın 3. katındadır. Telefonumuz ve posta kutusu numaramız değişmemiştir. Yeni adresimiz şöyledir.

ANT DERGİSİ

Cağaloğlu, Başmusahip Sokak, Emek İş Hanı. 16/31 · İSTANBUL

teyi kordon altına almış, polis ile öğrenciler arasındaki çarpışma üç saatten fazla sürmüştür. (The Times, 18 Mayıs, 1967)

Bir hafta sonra, Barselona'da işçilerin, organize ettiği Amerikan aleyhtarı miting'de, polis 17 kişiyi sürükleye, sürükleye polis arabalarına atmıştır. Tutuklananlar, 2 ayla bir yıl arası hapis cezası yemişlerdir.

Haziran ve temmuz aylarında olaylar birbirini takip ediyor: Bilbao'da polis, «Bask» eyaletinin ayrı bir devlet olmasını isteyen, solcu bir örgütü ortaya çıkardı, üyelerden 22'si yakalandı.

Katolik dünyasında çok okunan, «El Signo» dergisi toplatırıldı. Teoloji öğrencisi Don Luis Espina'nın «Dünya basınında çıkan haberlere göre İspanya'da olup bitenler ve İspanya'nın geleceği» başlıklı yazısı bomba gibi patlayınca, etekleri tutuşan sansür ve polis dergiyi kapatmıştır.

13 Temmuz'da Madrid'te ev kadınlarının, işçilerin, amelelerin ve aydınların katıldığı büyük bir miting yapıldı. Konuşmalarda, durum böyle devam ederse ikinci bir iç savaşın patlayabileceği belirtildi. Fakat polis miting'i ezmiştir. O gün hapse atılanların sayısı bilinememektedir.

Ağustos ayında, dünya basınında, 400 İspanyol'un imzaladığı bir açık mektup çıktı. «Sayısını kimsenin söyliyemiyeceği kadar çok, İspanyol va-

tandaşı senelerdir, aylardır hapiste çürümektedir. Polis şimdi elini, gencecik üniversite öğrencisine ve ağzı açlıktan kokan fakir İspanyol işçisine atmıştır. Mayıstan ağustos'a kadar 28 katolik papaz tevkif edilmiştir. Yazarlar, gazeteciler, artistler her gün yeni cezalara çarptırılmakta, işçi sınıfına komünist damgası vurulmakta, vatan haini muamelesi yapılmaktadır.» (Reuter, The Times, The Guardian, Die Welt, Die Frankfurter Zeitung)

İspanya'nın en fakir bölgesi olan, güneyde, Andaluzya'da, köylüler arasında hoşnutsuzluğun arttığı hakkındaki haberler eylül ayından beri İngiliz ve Fransız basınında çıkmaktadır. «Toprak İşçileri Kader Birliği Komitesi» Sevilla şehrinde yaptığı toplantıda İspanyol köylüsünün taş devrinde yaşadığını, onun dertlerine otuz yıldır kimsenin derman olmadığını söylemiştir. Geçenlerde Cadiz piskoposu verdiği bir demeçte, «Andaluzya köylüsünün yürekler acısı halini görünce, insanlığımızdan ve hristiyanlığımızdan utanmalıyız» demiştir.

Sağcı basının «Kızıl Düşes» lakâbını taktığı Medina-Sidonia Düşesi ekim 19'da 12 ay hapis cezası yemiştir. Ve 10.000 peseta para cezası ödeyecektir. Düşes geçen yıl İspanya üzerinde Amerikan uçağından düşen hidrojen bombalarından sonra, Amerikan üslerini protesto amacıyla, mitingler organize etmiş, yazılar yazmıştır.

4 Aralık'ta Madrid Üniversitesi öğrencileriyle polis arasındaki çarpışma sonucu, üniversite 3 ay süreyle kapatılmıştır.

Yazıma, İspanya'da kendi gözlerimle gördüğüm bir olayı naklederek son vermek istiyorum: Bundan bir yıl önce ağustos ayında Barselonadaydık. Geri zekâlı çocuklara öğretmenlik yapan ve gizli bir solcu Militan derneğin üyesi bulunan İspanyol, daha doğrusu Katalan bir arkadaşın evinde kaldık. Hafta ortasında bir gün

versite meydanında başlıyan bir yürüyüşe beni götürmüştü. O gün polis kordonuna rağmen öğrenci kitlesinin meydandan, ana caddelere akışını ve «Kahrolsun Franco», «18 Temmuz 1936» diye bağırışlarını unutamıyacağım. Zira İspanyol rejiminin gaddarlığını bilenler, öğrencilerin böyle bir protestoya teşebbüs edişlerini şaşkınlıkla karşılıyacaktır. Plaza De La Universidad'tan akan sel Barselona'nın en meşhur bulvarı Avenida De Jose Antonio Prime De Rivera'yı kapladı.

mıştık. Avenida Del Generalissimo Franco'da «Kahrolsun Franco» nağraları etrafı sarmıştı. Birden Calle De Valencia'da Triana sinemasının önünde, mantar bitermiş gibi polis fışkırmıya başladı. Sanırsınız ki polis, kendi kanından, kendi ulusundan kişilerle değil de düşmanla savaşıyor. Öylesine bir vahşet, öylesine bir kin, öylesine bir göz dönmesi, öylesine bir kudurmuşluk!... Gene'de yüzü gözü kan içindeki öğrencilerin elindeki «18 Temmuz 1936» plâkartları, dim-

---

DIŞ YORUM

Yeni çılgınlıklara doğru...

Hüseyin BAŞ

Güneydoğu Asya'da tarihin en hunhar sömürü savaşını sürdüren Birleşik Amerika, Noel ve yılbaşından sonra «mini ateşkes»in bitmesiyle birlikte Vietnam'da, «çocuk ve kadın» katli işine yeniden ve büyük bir iştahla sarılmıştır.

Papa VI. Paul'ün Johnson'ı barışa ikna çabaları, Hanoi'nin «bombardımanlar durdurulduğu takdirde barış görüşmelerinin başlıyacağını» açıklamaları, Johnson yönetimi tarafından, «teklif ve çağrıların incelenmekte olduğu» sudan bahanesiyle bu kez de köş dinlemiş ve barış her zamanki gibi yine «başka bahar»a kalmıştır. Johnson yönetiminin «barış gösterip savaş vurmak» huyunu bilenler için bu gelişmeler şaşırtıcı olmamıştır.

Öte yandan, Pentagon'un «iyimser raporları»na rağmen, önümüzdeki başkanlık seçimi için vaadedilen «askeri zafer»in hiçbir zaman gerçekleşmeyeceği gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır. Askeri harekâtın bir yıllık bilânçosu, zafer bir yana, hezimetin eşiğine gelindiği haberlerini doğrulamaktadır.

Laos gerillacıları ve Kuzey Vietnam'a yaptığı bir inceleme gezisinden dönen Fransız Ulusal Araştırma Merkezi Uzmanı ve Russell Mahkemesi Genel Sekreteri J.-P. Vigier, Le Monde'a yazdığı bir yazıda Amerikalıların Attelboro ve Junction City saldırılarında, Giap'ın oyununa yenik düşmeleriyle, stratejik insiyatifi kaybettiklerini ve yeniden «savunma» durumuna geçmek zorunda kaldıklarını belirtmektedir. Vigier'e, göre Amerikalıların artık güneyde yeniden saldırıya geçmeleri imkânsızdır. Ayrıca Güney Vietnam'ın 50 alayından sadece 5'i savaşabilir durumda olduğu için savaşın bütün yükü Amerikan askerlerinin sırtına yüklenmiştir. Kukla Vietnam Hükümeti'nin ordusundan kaçanların sayısı bir yılda 113 binden 180 bine ulaşmıştır.

Son gelen haberler, Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin güney'de Saygon, Hue ve Da Nang'da taarruza geçerek saldırgana ağır ve öldürücü darbeler indirdiğini belirtmektedir.

Johnson yönetimi, Birleşik Devletler Hava Kuvvetleri'nin hesabına göre, «tırmanma»nın başladığı günden bu yana güney ve kuzey Vietnam'a 1.630.000 Ton bomba yağdırmıştır. Bir hesapla, kundaktaki çocuklar dahil, adam başına 50 kilo bomba isabet etmektedir. Ama bütün bunlar, ne güneyin ne de kuzeyin savaş gücünü dize getirmeye, direncini kırmaya yetmemiştir.

Johnson yönetimi, seçimlerden önce bir zafer peşinde, şüphesiz Vietnam'da saldırılarını artıracak, savaşı bütün Güneydoğu Asya'ya yaymaya matuf plânlarını tezgâhlamağa bakacaktır. Güney Kore, Avustralya, Tayland, Filipinler, Yeni Zelanda gibi peykler de, bu sefil işte velinimetlerine yardımı artıracaklardır. Ama, bütün bunlar, Vietnam halkının olağanüstü direnci karşısında eriyecektir.

Hayfong'lu Pham-Hai'nin söylediklerine kulak veriniz:

«Düşmanlarımız, çocukları öldürerek ana babaları dize getirmek istiyor. Gerçekten de, vatanıma karşı sürdürülen zalim hava savaşında sayısız çocuk öldü, sakat kaldı. Ama düşmanlarımız, insanlık dışı bombardımanlarıyla çocukları bile korkutamadıklarını anlıyamıyorlar. Amerikan uçakları geldiğinde çocuklar sığınaklara koşuyorlar ve orada, bombaların müthiş gürültüsüne aldırmaksızın, derslerini yapıyorlar... Amerikalıların günlük bombardımanları çocuklarımızın sınıflarında iyi not almalarını engellemiyor.»

Direncinde bunca kararlı bir ulusu yenmek kimin haddine...

Vietnam Savaşının yayılma perspektifi içinde dünya barışını son derece ciddi açmazlara sürüklediği bir sırada Arap dünyasını bir uçtan öbürüne sarsan son Orta Doğu olaylarının önde gelen iki yapıcısı, hiç şüphesiz bölgede yeni karışıklık'lar ve saldırılar plânlamak amacıyla Washington'da buluştular. İsrail Başbakanı'nın Washington'a yaptığı ziyaretin herhangi bir resmi hüviyeti olmamasına rağmen son derece şatafatlı geçmesi kimseyi şaşırtmamıştır. Tam tersine, Levi Eşkol'e gösterilen bu parlak kabul, Johnson yönetiminin bir malûm politikada ne denli tutarlı olduğunu ortaya koymuştur: Teksas'lı başkanın çiftliğinde tantanayla karşılanmaya lâyık olmak ve itibar görmek için «silah zoruyla yabancı topraklara görekleşmek» şartlardan biri... Ötekileri hatırlatalım: Demokrasileri yerle bir etmek, soygun ortaklıkları adına halkları kırmak dikta ve polis rejimleri aracılığıyla sömürüyü sürdürmek...

Bayram değil seyran değil, peki, Bay Eşkol'un Texas'a yolculuğu niye?

Silah dengesi ayak oyunuyla phontom uçakları edinmekten yeni saldırı plânları tezgâhlamaya, Güvenlik Konseyi'nin Orta Doğu ile ilgili olarak aldığı kararları engellemekten, petrol bölgelerindeki jandarmalık görevini günün şartlarına uygun duruma getirmeye kadar uzatmak mümkün yolculuğun nedenlerini...

Görüşmelerden sonra yayınlanan ortak bildiri, bütün muğlâklığına rağmen, Levi Eşkol'ün Washington'da umduğundan fazlasını bulduğunu gizlemeye yetmiyor Saldırı ortaklığı bir yandan Sovyetler'in Orta Doğu ve Akdeniz'deki etkin varlığına karşı yeni tedbirler öngörürken, öbür yandan silah zoruyla çöreklenilen toprakların elden bırakılmamasının yollarını araştıracak... İsrail yöneticileri şimdiden «ele geçirilen topraklardan hiçbir şekilde çıkmayacaklarını» daha yüksek sesle söyler oldular...

Öte yandan, batı ülkelerinin, İsrail'in alanda güçlenmesi yanı sıra, endüstri alanında da güçlenerek Arap dünyasının kontrol altına alınması için sağlam bir köprübaşı haline getirilmesi yönünde çabaları çok değildir

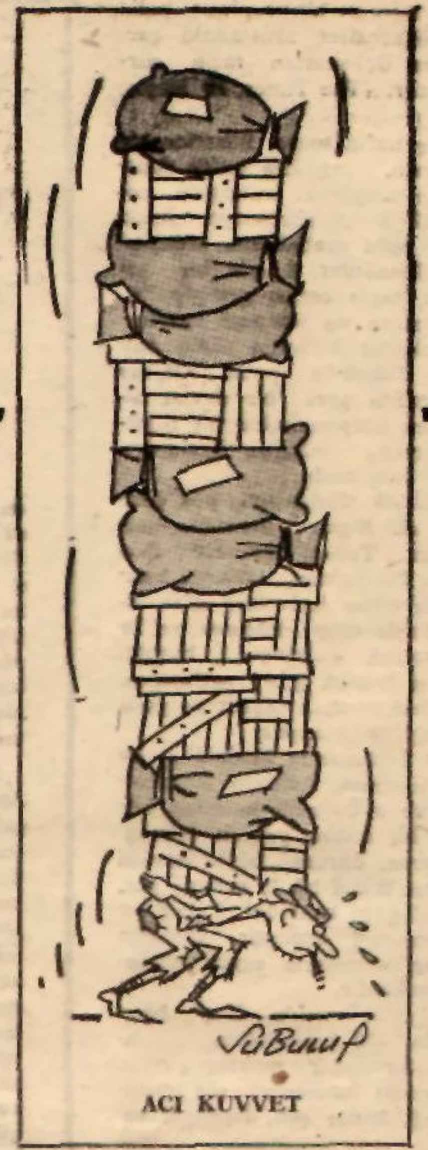
Birleşik Amerika, İsrail deniz gücünü takviye ederek ona «fazla gözen batan» 6 Filo'nun Akdeniz'deki jandarmalık görevinin bir kısmını devretme hazırlıkları içindedir. Ayrıca, başta Amerika olmak üzere Fransa, Batı Almanya ve diğer batılı ülkelerin İsrail'e nükleer silâh konusunda gizli kapaklı yardımlar yaptıkları bilinen bir gerçektir. O kadar ki, bugün İsrail'in nükleer gücü Orta Doğu için değil, bütün dünya barışını tehdit edecek düzeye ulaşmıştır. İsrail hava endüstrisi de, yakında 7500 işçi çalıştıracak seviyeye gelecektir.

Birleşik Amerika'nın Vietnam'da bizzat, Orta Doğu'da İsrail aracılığıyla yürüttüğü saldırgan politika dünya barışını ciddi açmazlara sürüklemektedir. Önümüzdeki günler, bu iki temel konuda yeni olaylara gebedir.

Kemal SÜLKER

İşçilere hazırlanan yeni bir oyun: Yardımlaşma Kurumu!

ACI KUVVET

Ankarada yapılan Tez - Büro - İş Sendikası'nın kongresinde, egemen çevrelerin çıkarına uygun biçimde öğretilen görüşler, sanki işçi sınıfına yararlıymış gibi yine tezgâha konuldu:

Sendikalar, siyaset dışı kalmalıdır!

Oysa; işçilerin ekonomik, sosyal ve kültürel sorunlarını çözümlemesi, işçilere çağdaş uygarlığa uygun bir hayatı, sosyal adalet içinde ve emeğinin karşılığını tam olarak alacağı bir düzen getirmeyi amaç edinmesi gereken sendikalar, bu yapılarıyla tam politik birer kurumdurlar. Pirinçsiz pirinç pilâvı, kıymasız ızgara köfte ne kadar mümkün değilse, politikası olmayan sendika da o kadar mümkün değildir. Çünkü işçilerin karşısındaki sınıf, yâni kapitalistler, çeşitli örgütleriyle kendi çıkarlarını korumak ve daha da güçlendirmek için çalışmaktadırlar. Siyasi iktidarı ellerinde tutmaya herşeyden önce ve herşeyden fazla önem vermektedirler. Siyasi iktidar da onlarla işbirliği halinde ve aralarındaki çatışmada dengeye önem vererek bu bozuk düzeni sürdürmektedirler. İşverenler için olağan olan politik eylemin, işçilerden uzak tutulmak istenmesi, tek yanlı egemenliğin sürdürülmesi isteğindendir. İşçiler, her türlü ekonomik ve sosyal sorunlarının çözümünün politikadan geçtiğini bilmek durumundadır.

Tez-Büro-İş Sendikası'ndaki şikâyetlere bakalım:

İşsizlik almış yürümüştür. İşsizlik sigortasının bir an önce çıkarılmasını istiyoruz. Toplu iş sözleşmesiyle grev ve lokavt kanunundaki boşlukların kaldırılması lâzımdır.

... Ve işveren çevrelerinin de toplu sözleşme, grev, lokavt kanunundan şikâyetçi oldukları bilindiği için şu parlak cümle:

«Bugün elimize verilen imkânların daraltılmak istendiğini görüyoruz. Türk işçisi, Türk sendikacısı, haklarını iade etmeyecektir. Hiç bir kuvvet Türk işçisinin haklarını alamayacaktır.»

Kongrede, ne Sanayi Kongresinde çevrilmek istenen dolaplara değinilmiş, ne petrol boru hattında işveren çevrelerin oyunları gözler önüne serilmiş, ne de işçilerin politik nedenlerle haklarının sürüncemede bırakılması gerçeğine eğilen olmuştur. Kaldı ki, Tez-Büro-İş'çiler arasında bulunan ve köyden gelmiş işçilerin çok iyi bildiği topraksızlık, sorunun çözümü olan ve Anayasaya göre toprağı elinde olandan alıp toprağı olmayana verme işleminin neden hâlâ yapılmadığına dikkati çeken de olmamıştır. Çünkü sendikacılığı, bu bozuk düzen içinde işçilere üç kuruş zam alma, sendika yöneticilerine makam arabası sunma ve her kongrede yönetici maaşlarına zam yapma sananlar bugün ne yazık ki çoğunluğu teşkil etmektedir.

Bir yıla yakın bir süredir oynanan bir toplu sözleşme oyunu bile, bu oyunla 45.000 tekel işçisi mağdur bırakıldığı hâlde önemsizmiş gibi sendikalarca da, onların bozuk düzenli konfederasyonlarınca da çözümlenememektedir. Tekel işçilerinin geçen yılın ağustos ayında sona eren toplu sözleşmesini kimin yapacağı yasaların yetersizliği ve politik iktidarın **«mavi boncuk»** dağıtma alışkanlığı nedeniyle çıkmaza girmiştir. Toplu sözleşme bittiği tarihten sonraki zamlarla ücretlerinin alım gücü arasındaki azalmanın baskısı altındaki işçiler, federasyon - sendika çekişmesi nedeniyle yeni bir zam alamamış ve işyerlerinde huzursuzluk almış yürümüştür.

Oyalama

Gerçekçi sendikalar, çok daha önceden iktidarın tutumunu, yâni toplu sözleşme yetkisi konusunda Bölge Çalışma Müdürlüklerinin tutumunu Zonguldak'ta, Ereğli'de, Adapazarı'nda ortaya döktükleri vakit, bu rüzgâr bir gün kendilerine gelmez sanmış ve susmuşlardı. Şimdi aynı anlayış, bu kez hükümetten yana olanları da kavurmaya başlamıştır. Ama, hâlâ **«sendikalar partiler üstü kalacak, politika yapmayacak»** teranesi bırakılmamaktadır.

Dahası var:

İşçiler pahalılıktan mı şikâyetçidir

İşçiler, ihtiyarlık sigortasının azlığından mı şikâyetçidir?

İşçiler, mamullerin aşırı kâr nedeniyle, çok pahalıya satılması nedeniyle bir çok ihtiyaçlarını karşılayamamaktan mı şikâyetçidir?

İşçiler, çocuklarına eşit öğrenim olanaklarının yaratılmamasından mı şikâyetçidir?

Bir takım açıkgöz sendikacılar, kendilerine yeni sömürme alanları bulunmamasından mı şikâyetçidir?

İşçi aileleri, ya da yakınları, ölüm hâlinde Sigortanın az yardım ödeneği vermesinden mi şikâyetçidir?

Bütün bunların çözümü, parlâmentoda işçilerin ve işçilerden yana olanların kanun yapıcısı durumuna geçmelerine, yâni seçimlerde kendi kendilerine oy vermelerine bağlıdır. Ama, bu şikâyetlerin kaynağını bırakıp bozuk düzeni bir süre daha ayakta tutabilmek için göz boyamaya bakanlar çıkacaktır. Üstelik bunları **«işçilerden yana icraat»** gibi göstermeye kalkışacaklar da bulunacaktır. Çünkü, kendi sınıflarının dışına düşmüş bir kaç avuç işçi örgütleri yöneticisi emre hazır bulunmaktadır. Bunlar bu kez **«İşçi Yardımlaşma Kurumu»** adında bir teşkilâtın kurulması için öncü rolüne çıkarılmış ve bu yolda çabalar harcatılmıştır. Sonunda da hazırlanan bir tasarının Meclise verildiği haberi hafta sonunda basında yer almıştır.

İşçilerin verecekleri primlerle ve sosyal sigortalar kurumundaki prim fonlarından yararlanarak yapılacak işler, aslında bozuk düzene payanda vurmaktan öteye gidemeyecektir. Çünkü işçilerin şikâyeti, tüketici olmaları gerçeğine oturtulmak istenmiştir. Aslında işçiler, birer sanayi işçisi olarak üreticidirler ve bu üreticilikteki sömürülmeden kurtulmak isteğindedirler. İşçileri birer üretici olarak sömürülmekten kurtarmayı bırakmak, buna karşılık sömürücü kapitalistlerin ürünlerini daha sür'atle tükettirmek, bozuk düzenin aksaklıklarını işçilerin kendi kendilerine yardım ilkesiyle ayakta tutmaya çalışmak, yozlaşmış sendikacılığın izleyeceği bir yanlış yoldur.

Sanayileşmede, kalkınmada yanlış yol izleyenlerin savunduğu sendikacılık elbette bu yanlışlarla işçileri oyalamaya kalkışacaktır.

İşin püf noktası

17 Şubat 1923'te Atatürk'ün açtığı Sanayi Kongresinde işçi grupu'nun ortaya attığı dilekler hâlâ neden gerçekleştirilmemiştir?

1929 yılında yerli imalât ve üretimi korumak amacıyla gümrük tarifesi konulduğu halde hâlâ pazarlarımızı yabancı mamullerin doldurmasının nedeni nedir?

22 Nisan 1930'da yapılan İkinci Sanayi Kongresinde standardizasyon, rasyonalizasyon konuları gündeme alındığı ve **«sınai tedrisat»a** yönelme kararı verildiği halde Teknik Okul öğrencilerinin hâlâ problemlerinin askıda bırakılması, standart mal ve benzeri konular neden hâlâ halkın isteğine uygun bir sonuca vardırılmamıştır?

1933 yılından 1950 yılına kadar **«devletçilik»** en gözde kalkınma aracı sayıldığı halde neden kalkınma yerine çok alanda yabancı sermayecilerin tutsağı olmuşuzdur?

1936'da Endüstri Kongresi toplandığı halde kendini gösteremeyen **«özel sektörümüz»** bir tek sorunu bile kongreye neden yansıtamamıştır?

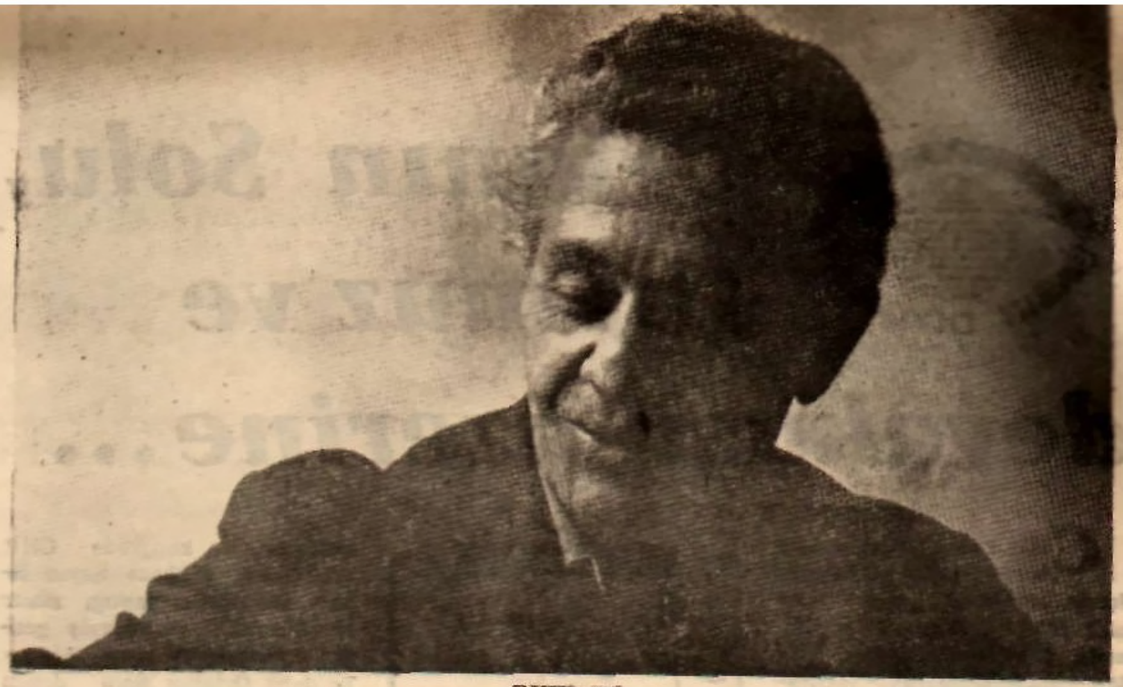
1948 Sanayi Kongresi neden Türkiye'yi çıkmazdan kurtaramamıştır?

D.P.'nin iktidara geldiğinden bir yıl geçmeden toplanan 1951 Sanayi Kongresi bir Sanayi Bakanlığı'nın kurulmasını kararlaştırdığı halde, bu bakanlığın istenen politikayı yürütememesinin altında yatan temel sorunlar nelerdir? v.s.

İşçileri çalışma hayatının temel unsuru görmeyenler, elbette sanayi ile ilgili konuları sadece kâr açısından ele alırlar. Ve Türk işçisinin hakları, özel sektörün rahatını birazcık kaçırmaya başlayınca bu hakları dolaylı yollardan geri almağa bakarlar. Fakat gözlerinin önündekini bile göremiyecek kadar düşünceleri kendi düşünceleri olmaktan çıkarılmış bir kaç avuç sendikacı, bunları kenara iterler. Ve kendi çıkarlarına, dar çıkarlarına bakarlar. Lâfa gelince bir elmanın yarısı işverenler, yarısı da işçiler olarak nitelendirirler ama, Sanayi Kongresi'nde emekçi halkın temel sorunlarına yer ayırmazlar. Sonra da hükümetin politik denetimi ve yürütümü altındaki kurumlara olan tenkitleri azaltmak için **«İşçi Yardımlaşma Kurumu»** gibi sigortalı işçileri zorla (yüzde 1.5'tan) yeni bir vergiye bağlarlar; bir kaç avuç sendika yöneticisine yeni **«makam»**'lar bulurlar.

1946'dan buyana bir çok Sigorta Genel Müdürleri gelip geçmiştir: Bayru, Yavuz, Şibay, Bayındır, Erkut, Kiper, Soykan, İdil, Altan, Timur v.s. Bunların hiç birisinin adının büyük saygılarla ve gönülden sevgilerle anılamaması, kendilerinin iyi kişi olmamalarından ileri gelmemiştir. Siyasi iktidarın, işçilerden yana olmayan sınıfların elinde olması bu kötü sonucu vermiştir. Onun için, işlerin iyi gitmesini istiyorsak, siyasi iktidara aday olmayı reddetmemeliyiz. İşin püf noktası buradadır.

Ruhi Su sekiz türküyü daha plâğa okudu

RUHI SU

Ünlü sanatçı Ruhi Su'nun okuduğu bütün türküleri bir araya getirmek üzere hazırlanan plâkların ikinci takımı da yayınlanmıştır.

Bilindiği gibi, beş ay önce yayınlanan dört plâklık birinci takımda Ruhi Su'nun çaldığı ve söylediği Kalktı göç eyledi Avşar elleri, Niksar'ın Fındıkları, Heyamol„ Drama Köprüsü, Köroğlu yiğitlemesi, Kocabey, Akkuğular ve O Yar Gelir isimli türküler yer alıyordu.

İkinci takımda ise, Ruhi Su şu türküleri plâğa okumuştur: Bebek, Urfam, Uyurken Uyardılar (Pir Sultan Abdal), Yine bir gariplik düştü serime (Kul Halil), Elif (Karacaoğlan), Mantıvar, Evlerinin önü mersin ve Mor Koyun...

İkinci takım plâkların kapağında, Ruhi Su, türkü üzerine görüşlerini şöyle açıklamaktadır:

«Türkü söylemenin kolay görünmesi, türkülerin erişilmez sadeliğinden ve sağlamlığından gelir. Bundan dolayı da, nasıl söylenirse söylensin, yine de bir şeyler kalır türkülerden. Bu hal bir umursamazlığa, sanki aslında da türkülerin böyle söylenildiği ve böyle söylenmesi gerektiği gibi yanlış bir yargıya götürebilir insanı. Yorum ve uslûp ancak entellektüel bir faaliyet olan sanata, sanat müziğine hasmış gibi gelirse de, bunun bir kuruntudan ve kendini beğenmişlikten geldiğini sanıyorum. İlkel çağlara gittikçe türkülerin sihir ve kehanete karışması, ozanların vecde gelip kendinden geçmesi, herşeyden önce yorumla, karşısındakini etkileme çabasıyla ilgili görünüyor. Türküler de tıpkı operalar ve «lied» ler gibi çeşitli konularda ve değişik biçimlerde olduğundan onlar gibi renkli ve değişik bir icrayı zorunlu kılar. Bunun da bir yetki, bir hüner işi olduğu açıktır. İnsan sesi, çalgıların en soylusudur. Hiçbir çalgı insan sesinin anlatım gücüne sahip değildir. Fakat insan sesi de dahil, kullandığı çalgının gerektirdiği yeteneklerden yoksun kişi, hem kullandığı çalgıyı, hem de o çalgı ile yaptığı işi yozlaştırır. Şarkı söylemeyi meslek olarak seçen bir insan için, bu - en azından - bir klâsik eğitim, bir ses eğitimi, bir müzik eğitimi, söz kurallarına göre bir şarkı söyleme eğitimi ve sonsuz bir insan sevgisi demektir. Türkü söyleyen bir sanatçı ise, bunlarla beraber halkını ve bu türküleri meydana getiren koşulları iyi bilmeli. Bunların olmadığı yerde, iş herkesin kolayca yapabileceği bir klişe icra'ya yönelir ki, bizim memleketimizde genellikle şarkı söyleme sanatı böyle olagelmiştir. Bazılarının «halk gibi söyleyiş» dediği de budur. Eğer bir sanatçı bu yeteneklere sahipse, halk gibi söyleyeceğim diye bunlardan yoksun insanlara özenmesi ya da özendirilmesi bilgiye ve hünere karşı bir saygısızlıktır. Acaba Sümmani halk gibi söyler miydi? Söylese «Sümmani tavrı» diye bir şey kalır mıydı? Acaba Veysel halk gibi söyler mi? Bunları iyi biliyor musunuz? «Halk gibi» diye gösterilebilecek bir örnek tip yoktur. Sümmani, Veysel, Ayşe, Fatma, Ruhi vardır. Biz hepimiz halkız. Hepimiz kendi görgümüz ve bilgimiz içinde bir takım katkılar ve ayrıntılarla söyleriz bu türküleri. Türküler yaşayan bir varlık gibi iyisine ya da kötüsüne, bu kişisel katkılarla her an bozulup yeniden doğar. bizim elimizde olan bir şey değil. İmzalı bir sanat eseri gibi donduramayız biz türküleri. İyi ki elimizde olan bir şey değil, çünki türküler o zaman yeniye karşı daima açık olan aslını ve otomatik gücünü yitirirdi... Bana, «Sen bu türküleri nasıl söylediğini anlat», dedikleri zaman bunlardan başka söyleyecek bir şey gelmiyor aklıma. Kısacası, «Bu benim terbiyem icabıdır» diyemiyorum...»

Ruhi Su'nun plaklarını, ilk takım yayınlandığı zaman Sabahattin Eyüboğlu şöyle takdim etmişti:

«Bir gür ses, yalın bir söyleyiş ve saygılı bir anlayışla halk türkülerimize bir başka tazelik, bir başka renklilik kazandırıverdi birden, yıllar önce. Kabukları kırıp öze giden, özle sözü bir eden bu ses Ruhi Su'nun sesiydi ve gücünü halk sevgisinden, bilgili ve sabırlı bir çabadan alıyordu; çağdaş bir yorumla eski değerlere yeni bir soluk getiriyordu, O gün bugündür bir köşeden, tek başına, sürekli bir çağrı gibi yükselir durmadan bu Türkçe ve insanca ses.

Halk türküleri halkı sevmeden, saymadan da söylenebilir, daha çok da öyle söylenegelmiştir, halkın masalları, atasözleri gibi. Kan ağlayan ağıtlar, yiğitçe başkaldıran koçaklamalar, derin bir insancalık yüklü nefesler, sırıtkan, yayvan ağızlarda eğlencelik, göstermelik haline gelmişlerdir. Bu yüzden de yurt ve dünya aydınları can kulağıyla dinleyemez olmuşlardır bu türküleri. Bu yozlaştırmaya «Yeter» diyor gibidir Ruhi Su'nun yanıklığı uyanıklığa çeviren gürbüz sesi, saza bile başını eğmeden, göğsünü gere gere türkü söyleyişi.»

Ruhi Su'nun yeni plakları da, Eyüboğlu'nun yazdıklarını yüzde yüz doğrulamaktadır.

Her toplumcu ve halkçı kişi, Ruhi Su'yu mutlaka dinlemelidir.

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

DURMUŞ VE MURAT

Bu hafta size, Konya iline bağlı Doğanhisar ilçesinin Koçaş köyünden yollara düşüp, on iki telli saz yerine, hançer uçlu kalemini çala çala İstanbul Üniversitesine yetişen halk şairi Durmuş Karabuluttan ve Kayseri iline bağlı Hacılar nahiyesinde, halk düşmanlarına karşı dimdik savaş veren SOSYALİST MURAT'tan söz edeyim.

DURMUŞ, tepeden tırnağa halk oğlu halk olan ve bu feza çağında. yıkılası imkânsızlıklar içinde bir çift sarı öküzün peşine düşen bir ana - babanın umud ışığı.

MURAT da öyle, yanık yüreği fakir halkının yanında çarpan bu Sosyalist kardaşımızın bana gönderdiği 16 Mart 1967 tarihli mektubundaki bir şiirinin iki satırı şöyle:

Milletimin günden güne sabahı
Işıyıp duruyor farkında mısın?...

Farkındayım elbette Murat kardaşım. Yalnız ben değil, bu kör gidişin devam etmesini isteyenler bile bunun farkında ama, gene de direniyorlar.

Gelelim Durmuş kardaşımızın yüreğinden koparıp gönderdiği samimi şiirine:

DE HELE

Senin de bir benim de bir Allahım
Adın nasıl iki oldu de hele
El yanında neden düşük külahım
Bu düşkünlük neden geldi de hele.

Gün yirmi dört saat benim de günüm
Üç kap yemek ile biter öğünün
Bir bulgurdur yiyeceği köylümün
Ötekiler nerde kaldı de hele.

Banka krediyi hep sana verir
Bu suyun yolağı nereden gelir
Tütünü pamuğu sana devrilir
Cebe para nerden doldu de hele.

Ben yürümek için yol bulamazken
Öküzün tekine eş alamazken
Kağnı kanadını doğrultamazken
Sana taksi gökten m'endi de hele.

Düzeltme

Dergimizin 54. sayısında Âşık İhsani hakkında Le Monde'den iktibas ettiğimiz Güzin Dino'nun yazısında bir yanlışlık olmuş «Önasya'da angaje şiirin geleneği dünden çok daha eskidir» cümlesi, «Önasya'da angaje şiirin geleneği yoktur» şeklinde yayınlanmıştır. Düzeltir, Sayın Güzin Dino'dan ve okurlarımızdan özür dileriz.

Ortanın Solu, fil, muz ve devekuşu üzerine...

CHP Lideri İnönü'nün önceki hafta TİP'e saldırıda bulunması, buna karşılık NATO'yu savunması, basında genellikle Paşa'nın soldan çarkedişi olarak yorumlanmıştır.

Milliyet ve Cumhuriyet gibi ciddi gazetelerin başyazarları, İnönü'nün çıkışını, CHP - TİP ilişkilerinde yeni bir dönemin başlangıcı olarak değerlendirirken, hemen hemen bütün gazetelerin fıkracıları, Paşa'nın tutarsızlığını ele alarak alay konusu yapmışlardır.

Milliyet'te Abdi İpekçi, «İnönü ve TİP» başlıklı yazısında şu yorumda bulunmuştur: «Genel Başkanın bu konuşması ile CHP - TİP ilişkileri herhalde keskin bir viraj almaktadır. Bu gelişmeyi bir bakıma tabii saymak gerekir. Müşterisi aynı olan partiler de, birbirlerinin en büyük rakipleridir. Genel Başkanın dünkü çıkışının bir başka nedeni de, CHP'yi TİP paralelinde göstermek istiyenleri susturmak arzusunda bulunabilir. Hiç şüphesiz TİP çevrelerinin tepkileri yumuşak olmayacaktır. İki taraf arasında girişilecek söz düellosu, TİP ile CHP arasındaki görüş ayrılıklarını daha belirli hâle getirebilecektir. Nitekim köklü görüş ayrılıklarından ilki, İnönü'nün dünkü konuşması ile NATO konusunda belirmiştir.

Cumhuriyet'te Ecvet Güresin, İnönü'nün saldırısı karşısında TİP'in takınacağı tutum üzerine şu tahmini ileri sürmüştür: «Ya AP kavgasını bir yandan sürdürürken, öte yandan CHP ile de çekişmeyi kabul edecek, ya da örtülü, örtüsüz savaşı kesecektir. TİP'in savaşı kabul etmesi, hele hızlandırması, belki *Halk Partisi*'ne kaymayacak olan büyük kitledeki AP oylarından bir kısmını kendine çekebilir. Nitekim Doğu'da bu şekilde dalgalanmaların başladığı görülmektedir. Ne var ki, TİP, eğer çatışmayı hızlandırırsa, özellikle parlâmentoda kendisine karşı kuvvet dengesi değişecektir ki, herhalde denge bozukluğu İşçi Partisi için oy toplamak kadar önemlidir.»

Akşam'da İlhami Sosyal ise, «Göbeğin Ortası» başlıklı fıkrasında İnönü'nün konuşmasından sonra CHP'nin durumuna şu teşhisi koymuştur: «CHP'nin son İstanbul İl kongresi, bu kongrede CHP' nin Genel Başkanı Sayın İsmet İnönü'nün yaptığı zihinlere berraklık ve küşayiş getiren konuşmadan sonra, bir kere daha Ortanın Solu denen kelâmın ne anlama geldiği, kuş mu, deve mi olduğu, yenilir mi, yoksa içilir mi bulunduğu yolunda ortalıkta kesif bir tartışma başladı. Kimi der ki, Ortanın Solu muzdur, hıyar niyetine yerseniz hıyar lezzeti bulursunuz, kabak niyetine yerseniz kabak, muz niyetine yerseniz muz... Kimi der ki, hayır, ortanın solu kuştur. Ama devekuşu... Uç dersiniz uçamaz, ben kuş değil, deveyim, der. Koş dersiniz, koşamaz; ben deve değilim, kuşum, der...»

Tercüman'ın fıkracısı. da «Moda!» başlıklı fıkrasında şöyle demiştir:

«İnönü, NATO'da kalamayız, demiş.

İnönü, TİP'e çatmış.

İnönü, solculara hücum etmiş.

İnönü'dür bu, hemen uyar modaya.

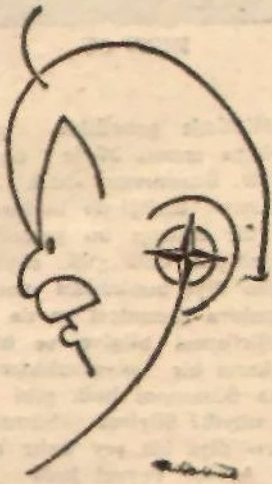
Baktı ki kimi kalb değiştiriyor, kimi böbrek değiştiriyor, kimi bacak değiştiriyor, o da tuttu ağız değiştirdi.»

Fakat, İnönü'nün konuşması üzerine en eğlendirici yazıyı «soldan sağa çark» hareketinin sinyalcisi damat Metin Toker Milliyet'te yazmıştır. «Şimdi fili tarif edecekler» başlıklı fıkrasında Toker «Paşa konuştu. Bu biraz «Sfenks konuştu» tesiri yaptı. Konuşmaya bir isim vermek gerekirse «İsmet Paşa ve Türkiye'nin bugünkü sorunları» denilebilir. Konuşma dikkatle ve bütünü itibariyle okunmalıdır ki, dört bir mânâsı iyi anlaşılabilsin. Ben şimdi, bu konuşmanın akislerini biraz eğlenerek bekliyorum. Körlerin fili tarif hikâyesini bilirsiniz. Her biri yokladığı parçayı fil sanmış. Eminim, *tümüyle bir bu gazete*, Milliyet hariç, öteki gazetelerin hepsi aynı şeyi yapacaklardır.»

Pes doğrusu, büyük kehanet!

Gerçekten de, hemen bütün gazeteler «fil» i fil olarak tarif etmişlerdir; «Filofil» Toker hariç!..

haftanın karikatürü

YAZISIZ
(Tercüman - 18.1.1968)

Hem modern hem büyük!

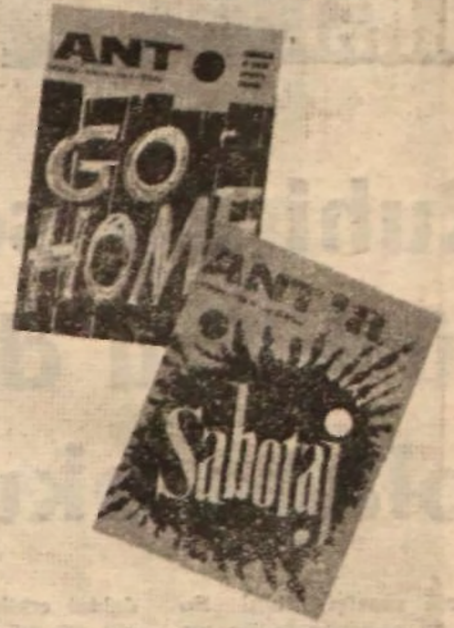
Asıl ilerici biziz. Modern iktidar, bizim iktidarımızdır. Modern idare bizim idaremizdir. Modern devlet, bizim devlet anlayışımızdır. Modern devlet adamı, bizim hükümetimizin başına geçen devlet adamımızdır. Varsın onun büyük üniformaları olmasın! Adını taşıyan sokaklar bulunmasın!

O. SEYFİ ORHON
(Son Havadis — 19.1.1968)

Adalet Partili Senato Üyelerine ve Milletvekillerine hitap ederek 26 aylık iktidarımızın icraatını anlatan Başbakanımız Demirel, büyük devlet adamı vasıflarına hakkıyla sahip olduğunu bir kere daha gösterdi.

TEKİN ERER
(Son Havadis — 19.1.1968)

Struptag på turkisk pressfrihet

İsveç gazetesinin ANT'la ilgili kupürü

Ant İsveç basını'nda

Türk Sosyalistlerinin haftalık dergisi ANT'ın mücadelesi, sadece yurt içinde değil, yurt dışında da büyük bir ilgiyle izlenmektedir. Son olarak, İsveç'in 800 bin tirajlı haftalık dergisi «V.İ.», 6 Ocak tarihli sayısında, ANT'a bir sayfa ayırmıştır. «GO HOME» ve «SABOTAJ» kapaklarımızın da yeraldığı yazı, «Türkiye'deki siyasi polis terörünü yakından tanımış olan Barbro Karabuda, buradaki sosyalist muhalefetin sözcüsü ANT Dergisi'ni anlatıyor» cümlesiyle tanıtıldıktan sonra şöyle denilmektedir:

«Türkiye'de gerçekten bir basın özgürlüğü olduğundan bahsedebilir miyiz? 1961 Anayasası'na göre evet; fakat iktidar partisi bir çok konuda olduğu gibi burada da anayasa sınırları dışına çıkıyor.

1960'da bir ihtilalle devrilen çıkarcılara boyun eğmiş Menderes rejimi sırasında, bir çok yazar, görüşlerinden dolayı mahkûm edilmişlerdi. Bugün, yani 1965 genel seçimlerinden sonra bu durumun değişmesi beklenirdi. Gerçekten de büyük ölçüde değişiklikler oldu. Fakat bugün iktidardaki A.P., yurt yönetimini devrimlere reaksiyoner bir hale koymak, eski yoluna sokmak için elinden geleni yapmaktadır.

İktidarın bu sapmalarına karşı en esaslı tenkitleri, Türkiye İşçi Partisi yapmaktadır. TİP, 1965 seçimlerinde milli bakiyeden 15 milletvekili çıkartmıştır. O zamandan beri parti hep ilerleme kaydetmiştir. Parti, üniversite öğrencileri tarafından da desteklenmekte ve yüzyıllarca feodal düzende ağalar tarafından sömürülmüş, cahil bırakılmış, iradesi ağaya tabi kılınmış olan köylüye ve işçiye ulaşan yolları bulabilmektedir.

32,5 milyonluk Türkiye'nin 21 milyonu köylüdür. Yüzde 60'ı okuma yazma bilmeyen bu insanlar, köy kahvelerinde toplanıp okuma yazma bilen birinin ağzından Çetin Altan'ın yazılarını dinlemektedirler. Çetin Altan'ın yazıları iktidarı o derece rahatsız etmiştir ki, onun tamamen kanunsuz olarak dokunulmazlığının kaldırılması yoluna gidilmiş ve bu arada kendisinin 137 yıl hapsi istenmiştir

Bugün her ne kadar Türkiye'de kanuni sansür yoksa da, iktidar muhalefeti susturmak için başka yollar aramaktadır. Haftalık sosyalist siyasi dergi olan ANT aleyhine şimdiye kadar 12 dâva açılmıştır ki, bu, yazarlarının 46.5 yıl hapsini gerektirmekte ve sadece gazetenin sahibi ve genel yayın müdürü Doğan Özgüden'in hesabına 23.5 yıl düşmektedir. Dünyaca tanınmış yazar Yaşar Kemal'in dört yıl hapsi istenmektedir. Özgüden'in, ayrıca, hükümetin grevleri kanunsuz olarak durdurmak istemesini tenkit ettiği, «Amerikan aleyhtarı propaganda» yaptığı, komünist propagandasından 6 yıl hapse mahkûm edilen Şadi Alkılıç'ın beraatini istediği için de dâvaları vardır.

ANT, bugüne kadar bir çok ekonomik güçlükler içinde 45 sayısını vermiştir. Geçen Eylül ayında derginin basıldığı rotatifi ele geçiren bir grup iktidar sempatizanı gerici, Amerika'yı protesto eden «Go Home» kapaklı sayısından sonra 10 Ekim'de derginin baskısını sabote etmişlerdir Fakat ANT, bütün bunlara rağmen, susmamıştır.»

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak, Emek İş Hanı. 16/31 İSTANBUL • Telefon, 27 81 09 • Posta Kutusu 934 SİRKECİ İSTANBUL • Ankara Temsilciliği · Tel: 13 40 30 • Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM Cağaloğlu İstanbul, Tel: 27 58 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE · Ankara Cad. 54 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira Üç Aylık 15 Lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir • Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...